Gheorghe Andreica
IERNUT
Însemnări monografice
(1948 – 2007)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANDREICA, GHEORGHE, IERNUT. Însemnări monografice (1948 – 2007)
/ Gheorghe Andreica, - Târgu-Mureş : Editura Nico, 2007
ISBN 978-973-1728-45-2

Coperta de Nicolae Băciuț

Editura NICO
Str. Ilie Munteanu nr. 29
Târgu-Mureş
Apărut 2007
Copyright ©Andreica Gheorghe 2007
Toate drepturile rezervate
Lector Nicolae Băciuț
Format 16/61X86, coli tipo 9,625
Tehnoredactare Sergiu Băciuț

Tiparul executat la Intermedia Group
Târgu-Mureş, str. Poştei nr. 1
ROMÂNIA

Gheorghe Andreica

IERNUT

Însemnări monografice
(1948 – 2007)

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TÂRGU-MUREȘ

909725

Editura NICO

În atenția difuzorilor de carte:

Timbrul literar se virează la Uniunea Scriitorilor din România,

Cont RO44RNCB5101000001710001 BCR, Unirea

Capitolul 1

ELEMENTE DEMOGRAFICE

Datele statistice cu privire la populaţia localităţii Iernut ne sunt oferite de recensămintele populaţiei din anii 1956, 1966, 1977, 1992 şi 2002 după cum urmează:

Anul efectuării recensă-mântului	Număr locuitori	Femei	Bărbaţi
1956	2488	1320	1168
1966	6035	2659	3376
1977	5059	2465	2594
1992	5997		
2002	5751		

În decursul timpului, ritmul de creştere înregistrează oscilaţii în funcţie de mutaţiile survenite în dezvoltarea economică, în evoluţia sporului natural şi a mobilităţii teritoriale.

Vă prezentăm, în continuare, Fişa demografică a oraşului Iernut (cu localităţile aparţinătoare) în perioada 1992-2005:

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	
Populația totală la 01.07	9818	9927	9946	9889	9887	9910	
Populația la 01.07.-femei	4884	4936	4947	4939	4951	4965	
Populația cu domiciliul în localitate la 01.07	10041	10056	10073	10066	10043	10076	
Născuți vii	132	141	108	109	107	123	
Decedați- total	110	121	103	105	126	110	
Decedați sub un an	2	2	4	-	1	1	
Stabiliri de domiciliu în localitate	135	156	123	156	166	131	
Plecări cu domiciliu din localitate	200	114	158	159	156	147	
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 31.12	-	93	135	97	74	87	
Plecări cu reşedinţă din localitate la 31.12	-	22	262	274	230	253	
Imigrări	-	-	-	5	2	3	
Emigrări	-	-	-	13	2	6	

		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Populația totală la 01.07		9812	9850	9864	9944	9691	9706	9718	9711
Populația la 01.07.-femei		4924	4925	4946	4973	4884	4892	4895	4893
Populația cu domiciliul în localitate la 01.07		10010	10029		10075	9799	9796	9824	9802
Născuți vii		107	134	106	98	94	88	71	98
Decedați-total		118	103	93	128	120	103	110	117
Decedați sub un an		2	1	1	1	1	3	2	1

Stabiliri de domiciliu în localitate	**87**	**117**	**136**	**164**	**165**	**154**	**191**	**120**
Plecări cu domiciliu din localitate	**125**	**127**	**98**	**132**	**140**	**133**	**149**	**113**
Stabiliri de reşedinţă în localitate la 31.12	**92**	**50**	**88**	**51**	**23**	**23**	**32**	**30**
Plecări cu reşedinţă din localitate la 31.12	**290**	**229**	**273**	**157**	**129**	**111**	**140**	**110**
Imigrări	**4**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Emigrări	**-**	**1**	**1**	**2**	**1**	**-**	**4**	**2**

Din fişă rezultă o oarecare stabilitate în privinţa populaţiei totale, dar cu o scădere accentuată a născuţilor vii în 2004, an în care sporul demografic negativ este ridicat. De altfel, se constată că începând din 2001, sporul demografic e în permanenţă negativ, ceea ce nu este o surpriză, acelaşi lucru întâmplându-se la nivelul întregii ţări. Considerăm relative cifrele care redau situaţia emigrărilor.

Redăm în continuare evoluţia indicatorilor mişcării naturale a populaţiei în perioada 1961-2005.

Natalitatea (N), Mortalitatea (M), Sporul natural (Sn)	**1961-1970**	**1971-1980**	**1981-1990**	**1991-1995**	**1996-2000**	**2001-2005**
N	9,39	17,54	16,27	11,02	10,78	9,08
M	,01	7,99	11,64	10,61	11,08	12,07
Sn	2,38	9,55	4,63	0,41	-0,30	-2,29

Decretul din 1966, prin care se interziceau întreruperile de sarcină pentru femeile care aveau mai puţin de 3 copii, cu excepţia unor cazuri speciale, a avut ca efect creşterea bruscă a natalităţii în anii care au urmat. Este perioada când şi la nivelul întregii ţări se înregistrează cel mai mare număr de naşteri.

Se constată după 1970 o scădere treptată a natalităţii, dar, lucru nefiresc, şi o creştere a mortalităţii. Astfel că intervalul 1996-2000 consemnează un spor natural negativ, spor care se accentuează în următorul interval, când se ajunge la cea mai mică natalitate şi cea mai mare mortalitate.

Scăderea natalităţii nu este un fenomen specific doar zonei Iernutului, ci întregii ţări. Fenomenul se datorează în primul rând libertăţilor instituite după evenimentele din decembrie 1989.

Creşterea sau scăderea numărului locuitorilor dintr-o zonă sau alta este dată nu numai de sporul natural al populaţiei, ci şi de mobilitatea teritorială a acesteia, determinată mai ales de cauze economice. Ţinând cont de mobilitatea teritorială, distingem mai multe categorii de populaţii: populaţia migratorie şi cea navetistă. Mişcarea migratorie poate fi definitivă sau temporară. Până în 1989, acest fenomen a avut un singur sens şi, anume, dinspre rural spre urban.

Urbanul, în extensie industrială, avea nevoie de forța de muncă din mediul rural, care, prost plătită în CAP-uri, se îndrepta spre oraş. Putem afirma că acest fenomen a avut consecințe, în general, pozitive pentru persoanele care s-au mutat la oraşe, precum şi pentru oraşele respective, dar consecințe profund negative pentru sate, care cunosc în prezent un puternic proces de îmbătrânire şi de scădere vertiginoasă a populației.

În general, este greu de urmărit plecarea populației în străinătate, neştiind dacă este una definitivă sau temporară.

Un alt fenomen care determină mobilitatea teritorială a populației este navetismul. Fenomenul este generat de necesitatea găsirii unui loc de muncă, de bine, de rău acceptat de persoana în cauză.

În perioada construirii Termocentralei, numărul navetiştilor era ridicat, dar în prezent este destul de redus. Numărul cel mai mare de navetişti este dat în prezent de elevii din zonă care frecventează cursurile Grupului Şcolar Iernut şi ale Şcolii Generale, urmat de cei care locuiesc în alte zone şi au loc de muncă la Termocentrala Iernut.

Distribuția spațială a populației este neuniformă. Indicele de densitate pune în evidență raportul dintre numărul populației şi suprafața ocupată

de aceasta. Redăm mai jos evoluția densității generale a populației în Iernut între anii 1956-2002:

1956	1966	1977	1992	2002
71,8	104	94,6	91,4	89,5

Se observă o creştere spectaculoasă a densității populației pe km², de la 71,8 la 104, în intervalul 1956-1966, creştere legată de construcția Termocentralei, după care urmează o scădere lentă, generată de scăderea sporului natural.

Dacă aplicăm coeficientul de arealitate, care exprimă media suprafeței teritoriale ce revine unui locuitor, rezultă că la Iernut unui locuitor îi revin 1,11 ha cu o distanță medie de 125 m între 2 persoane.

Structuri geodemografice

Structura pe sexe şi grupe de vârstă

Structura populației pe sexe în intervalul 1966-2002 se prezintă astfel:

Sexul	**Anii**			
	1966	**1977**	**1992**	**2002**
M	53,71	50,69	50,12	49,60
F	46,29	49,31	49,87	50,40

Se poate lesne observa că populația masculină în 1966 era superioară ca pondere celei feminine, pentru ca în 1977 şi 1992 ponderea să se echilibreze, iar în 2002 ponderea populației feminine să depăşească uşor ponderea populației masculine. Sporul de populație masculin a fost dat de personalul de la Termocentrală, majoritar masculin.

Structura populației pe grupe de vârstă

Are o mare importanță, mai ales pentru viitor, în sensul că o pondere mică a populației cuprinsă între 0-19 ani va avea consecințe negative pentru asigurarea forței de muncă. Redăm în continuare structura populației pe grupe de vârstă în anii 1966-2002.

Sexul	Populația locuitori	Grupe de vârstă					
		0-19	%	20-64	%	65-peste 65	%
Ambele sexe	11 064	3976	35,93	6419	58,01	669	6,06
Masculin	5942	2006	34,17	3617	60,88	259	4,34
Feminin	5122	1910	37,30	2812	54,70	410	7,53

Sexul	Populația locuitori	Grupe de vârstă					
		0-19	%	20-64	%	65-peste 65	%
Ambele sexe	9523	2508	26,33	5570	58,48	1455	15,17
Masculin	4724	1283	27,16	2831	59,49	610	12,91
Feminin	4799	1225	25,52	2739	57,07	835	17,39

Comparativ, se constată scăderea ponderii populației din grupa de vârstă tânără, dar şi o puternică creştere a ponderii populației vârstnice.

Structura etnică a populației

Vom analiza structura etnică a populației oraşului Iernut pe baza datelor de la recensămintele din 1966 şi 2002.

Anul	R	%	M	%	Rr	%
1966	7972	72,05	2692	24,33	296	2,68
2002	7229	75,91	1426	14,97	832	8,95

Anul		Germ	%	Evrei	%	Alte etnii şi nedeclarați	%
1966		85	0,77	9	0,08	10	0,09
2002		12	0,13	2	0,02	2	0,02

În acest interval de peste trei decenii şi jumătate, se constată o accentuată scădere a ponderii populației maghiare de la 24, 33 % în 1966 la 14,97% în 2002, creştere accentuată a ponderii rromilor, de la 2,68% la aproape 9%, precum şi scăderea ponderii populației de etnie germană, de la 85 la 12 persoane.

Credem că numărul ridicat al germanilor în 1966, comparativ cu 2002, se datorează prezenței acestora la construcția Termocentralei.

Structura confesională a populației

Analiza structurii confesionale a populației din oraşul Iernut s-a făcut pe baza datelor de la recensămintele populației din 1992 şi 2002, cele din 1956 şi 1966 neconținând date despre această structură.

Ponderea cea mai mare o au credincioşii de religie ortodoxă, urmați de cei de religie reformată şi de cei de religie romano-catolică.

Religia ortodoxă este specifică populației românești, în timp ce religia reformată și cea romano-catolică sunt specifice populației de etnie maghiară.

După 1989, a sporit numărul celor care, din diverse motive, au aderat la alte culte, dintre care, unele interzise înainte de 1989.

Redăm mai jos structura confesională a populației, în anii 1992 și 2002:

Religia	Anul	
	1922	2002
Ortodoxă	7335	7214
%	75,47	75,75
Reformată	1316	1181
%	13,54	12,40
Romano-catolică	347	303
%	3,57	3,21
Greco-catolică	225	242
%	2,32	2,54
Unitariană	31	23
%	0,32	0,24
Baptistă	62	62
%	0,64	0,65
Penticostală	172	232
%	1,77	2,44
Adventistă	4	43
%	0,04	0,45
Creștină după Evanghelie	112	107

%	1,15	1,12
Martorii lui Iehova	-	52
%	-	0,54
Alte religii	60	58
%	0,61	0,60
Atei	4	2
%	0,04	0,02
Fără religie	44	18
%	0,45	0,19
Religie nedeclarată	3	3
%	0,03	0,03

Analizând datele de mai sus, se poate constata că, în mare măsură, structura etnică determină şi structura confesională a populaţiei. De asemenea, se constată, raportat totuşi la numărul mic de credincioşi, o creştere a numărului de credincioşi la religiile penticostală şi adventistă.

Structura socio-profesională

Indiferent dacă facem referire la mediul urban sau rural, la o zonă agricolă sau de altă natură, peste tot există o parte a populaţiei care este ocupată, care participă la o activitate social-economică, care-i asigură un anumit nivel de trai, şi o populaţie

întreţinută de către cei care desfăşoară o anumită activitate.

Deşi este oraş, o bună parte a locuitorilor Iernutului lucrează în sectorul primar (în agricultură). Datorită cu precădere existenţei Termocentralei la Iernut, o parte a populaţiei lucrează în sectorul secundar (industrie), iar o altă parte în cel terţiar. În sectorul secundar predomină bărbaţii, iar în cel terţiar lucrează şi un număr destul de mare de femei.

Pe baza recensămintelor populaţiei din 1992 şi 2002, redăm structura populaţiei pe sectoare de activitate în Iernut:

	Pop. activă	Pop. Ocupată	%	Sect. primar	%
1992	4398	4118	93,63	1439	32,71
2002	3342	2533	75,79	608	18,19

	Sect sec.	%	Sect. tert.	%	Şomeri	%
1992	1663	37,81	1016	23,11	280	6,37
2002	962	28,78	963	28,82	809	24,21

Se observă o scădere a populaţiei ocupate, scădere care s-a manifestat treptat, pe măsură ce o serie de activităţi şi-au închis porţile, trimiţând populaţia în şomaj. Se constată, de asemenea, apariţia

unui fenomen cu care nu eram obişnuiţi până în 1989, cel al şomajului. Dacă în 1992, nivelul acestuia era încă destul de scăzut (6,37%), în 2002 ajunge la aproape un sfert din populaţia activă.

O bună parte din şomeri, dar şi dintre absolvenţii unei forme de învăţământ au plecat în diverse ţări ale lumii la muncă pentru a-şi asigura întreţinerea şi, adesea, pe cea a familiei.

Să sperăm că va veni cât mai curând vremea când aceşti cetăţeni români vor produce bunuri materiale şi nu numai, pentru ţara, pentru localitatea lor.

Capitolul 2

SECTORUL PRIMAR

2.1. Agricultura

C.A.P. IERNUT

În scopul asigurării cu produse agricole a clasei muncitoare, încă din 1947 au fost introduse cotele la cereale. Produsele erau ridicate direct de la arie.

Urmând modelul sovietic de transformare a agriculturii, la doar 4 ani după ce o parte a țărănimii primise pământ prin reforma agrară, Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 martie 1949 a hotărât şi pentru România implementarea modelului sovietic.

Dar cum țăranul român era legat trup şi suflet de bucata lui de pământ, transpunerea în practică a hotărârilor Plenarei era mai greu de realizat chiar dacă se afirma că scopul unirii gospodăriilor țărăneşti în cooperative agricole de producție (Gospodării Agricole Colective) era creşterea producțiilor agricole şi ridicarea nivelului de trai al țărănimii.

Tot în documentele Plenarei se afirma că unirea în Gospodării Agricole Colective se va face pe calea liberului consimțământ, cu alte cuvinte, se înscrie în G.A.C. cine vrea, cine nu, nu. Pentru majoritatea țărănimii, realitatea a fost alta, țăranii fiind obligați, chiar constrânşi, să facă acest pas.

Documentele vremii sunt grăitoare în acest sens. Chiar dacă la Iernut nu s-a întâmplat ce s-a întâmplat în apropiere, la Lechinţa, unde ţăranul Brustur Remus a fost împuşcat de ofiţeri de securitate din Luduş în data de 11 august 1949, la marginea satului Căpuşul de Câmpie, spre Bandul de Câmpie, într-o porumbişte, şi îngropat fără preot şi fără lumânare. (*De unde atâta ură; Martiri ai colectivizării judeţului Mureş - Cuvântul liber*, 21 iunie 2007- col.(r) prof. Vasile T. Suciu), iar la Orosia, Remus Lăluţ a fost împuşcat de ofiţeri de securitate din Turda şi Luduş în data de 3 august 1950 în hotarul satului Orosia, comuna Cuci, ambii fiind victime ale colectivizării – (*Cuvântul liber,* 28 iunie 2007). Dramele sufleteşti ale unora au fost mari şi de lungă durată.

Cum în fruntea „luptei" pentru convingerea ţărănimii de a intra în G.A.C. trebuiau să se afle dascălii satelor şi cum unii ţărani le cereau părerea în legătură cu colectivizarea, s-a ajuns în situaţia ca trei dintre intelectualii din acea vreme de la Iernut să fie denunţaţi ca opozanţi ai noului regim, suficient ca aceştia, Roşca Ghe., Todoran Liviu şi Habor Gavrilă, să fie mutaţi pe diverse perioade cu slujba în alte localităţi. Gh. Roşca s-a întors în Iernut abia în 1961. Ne putem închipui drama prin care au trecut aceşti oameni.

S-ar putea pune întrebarea – de ce au aderat la această idee mai uşor ţăranii săraci şi doar prin diverse

ameninţări şi presiuni cei mai avuţi? Răspunsul este simplu de dat. Cei săraci n-aveau nimic de pierdut, dar sperau într-o viaţă mai bună, pe când ceilalţi trebuiau să renunţe la pământ, pământ pentru care unii au traversat Oceanul în America, pentru a face bani şi a se întoarce să-l cumpere, la animale şi utilaje, adică tocmai lucrurile de care erau atât de strâns legaţi.

Deşi este o zonă cu teren fertil, favorabil agriculturii, surprinzător, C.A.P.-ul Iernut a luat fiinţă încă din 1 septembrie 1950. Un număr de 291 familii dintre care: 13 fără pământ, 159 săraci şi 119 mijlocaşi, s-au înscris în G.A.C., aducând cu ei o suprafaţă totală de 719 ha. Primii ţărani înscrişi în C.A.P. au fost următorii: Hamar Iosif, Rosznyai Alexandru, Rusu Ioan, Drăgan Ioachim, Timar Alexandru, Ţânţar Vasile, Mardan Alexandru, Orza Nicolae, Cioca Ioan, Boer Iuliu, Osvath Eugen, Artimic Ioan, Trombitas Ioan, Gurghean Gheorghe, Şimon Ilie. Primul preşedinte al G.A.C.-ului din Iernut a fost Trombitas Ioan. (Arhiva C.A.P. Iernut).

Dacă facem o medie a suprafeţei de teren adusă de o familie în G.A.C., aceasta este de aproximativ 2,4 ha, suprafaţă insuficientă pentru producţiile din acea vreme care să asigure un nivel de trai cât de cât satisfăcător. De asemenea, inventarul viu şi mort adus la înfiinţare era sărac, punându-i pe oameni în imposibilitatea de a lucra pământul la timp. Cele 439 braţe de muncă existente au fost organizate în brigăzi şi echipe, având în frunte câte un şef de

brigadă şi câte un şef de echipă. Se cultivau cu precădere grâu, porumb, sfeclă de zahăr, soia. În primul an de muncă, rezultatele au fost destul de modeste. S-au obţinut 1101 kg grâu la hectar, 1083 kg porumb, 302 kg orz, 11155 kg sfeclă, 5714 kg cartofi la hectar. (Arhiva C:A.P. Iernut)

Dacă comparăm aceste producţii cu ce s-a obţinut mai târziu pe aceleaşi suprafeţe, se constată o producţie de 4-5 ori mai mică în acea perioadă.

În 1951, G.A.C. avea 59 bovine, 9 porci, 76 ovine şi 6 cabaline. (Arhiva C.A.P.).

Că o parte a ţăranilor se lăsau greu de convins, o dovedeşte şi faptul că s-a găsit, să-i spunem, o cale de tranziţie spre G.A.C., şi anume întovărăşirea agricolă. În cadrul acestor unităţi, ţăranii rămân în continuare proprietari de pământ, menţinându-şi suprafeţele de pământ pe care însă le primeau în alte locuri, tocmai pentru a-i obişnui cu dezrădăcinarea treptată de fostele lor proprietăţi, în speranţa că vor accepta mai uşor înscrierea în G.A.C.

În 1958, prin noile înscrieri în G.A.C., suprafaţa ajunge la 1005 ha (756 ha arabil, 121 ha fâneţe, 126 ha păşuni, 5,36 ha vie, 1,5 ha livezi), iar numărul braţelor de muncă ajunge la 666 (Arhiva C.A.P.).

Se constată că în decurs de 8 ani, suprafaţa s-a mărit doar cu aproximativ 300 ha, iar numărul braţelor de muncă a crescut cu 227. Se poate trage concluzia că ţăranii nu prea se înghesuiau să se înscrie în G.A.C.

Plata țăranilor se făcea pe bază de normă zi muncă, pentru care se primeau produse şi bani, veniturile fiind modeste.

În anul 1962, „anul încheierii cooperativizării agriculturii", suprafața unității ajunge la 1536 ha.

În acelaşi an, C.A.P. Iernut (când s-a schimbat denumirea din G.A.C. în C.A.P.) s-a unificat cu C.A.P. Lechința, deținând împreună o suprafață de 3023 ha. C.A.P. a devenit unitate de gradul I. În 1970, suprafața totală era de 3012 ha. (Inf. Stuparu C-tin).

Prin aplicarea unor tehnologii moderne, prin aplicarea de îngrăşăminte chimice, producțiile cresc, ajungând să se dubleze sau chiar să se tripleze. Dacă la culturile agricole se obțin rezultare bune, nu acelaşi lucru se poate spune de sectorul zootehnic, unde producția pe cap de vacă furajată era slabă. Rezultate s-au obținut doar în privința numărului de animale, care în 1971 a ajuns la 734 bovine, din care 460 vaci, 562 ovine, 57 cabaline. Producțiile modeste se explică în primul rând prin lipsa bazei furajere, care era foarte mică în raport cu încărcătura mare de animale.

În toată perioada existenței sale, C.A.P.-ul a fost deservit de o secție a „S.M.A. Iernut".

În scopul creşterii veniturilor C.A.P., în perioada 1963-1971, suprafața legumicolă a crescut de la 40 ha la 110 ha.

În 1971, s-a înființat la Iernut „Asociația intercooperatistă de creştere şi îngrăşare a porcilor",

prin asocierea C.A.P.-urilor Iernut, Cipău, Sălcud. Asociaţia dispunea de 509 ha pământ necesar producerii furajelor pentru hrana animalelor.

În prima parte a deceniului opt, ia fiinţă CONSILIUL UNIC AGROINDUSTRIAL DE STAT ŞI COOPERATIST Iernut, având ca scop concentrarea producţiei şi aplicarea ştiinţei conducerii în unităţile agricole de stat şi cooperatiste şi în cele administrativ teritoriale. Raza sa de activitatea cuprindea circa 18.000 ha teren agricol din 9 unităţi cooperatiste şi IAS Iernut. CUASC şi-a încetat activitatea la începutul anilor 1990. În perioada cât a funcţionat, a avut ca preşedinţi pe Florea Ioan, urmat de Laszlo Ştefan (inf. Laszlo Ştefan).

Pe parcurs, prin apariţia unor unităţi specializate, sectorul zootehnic de la C.A.P. a scăzut considerabil prin trecerea speciei porcine la A.E.I. Cuci şi desfiinţarea fermei de ovine. La C.A.P. Iernut, a rămas numai sectorul bovin, cu un număr de 900 capete, din care 400 vaci de lapte.

Ca urmare a măsurilor luate, nivelul producţiilor a început să crească. Astfel, în sectorul vegetal, producţia de grâu a ajuns la 4000 kg/ha, la porumb boabe la peste 5000 kg/ha, iar la sfecla de zahăr la peste 50000 kg/ha. La aceste producţii, toate aceste culturi sunt rentabile din punct de vedere financiar. În 1977, locul brigăzilor de producţie este luat de fermele de producţie cu suprafeţe de teren până la 300 ha.

Şi în sectorul zootehnic producţia a început să crească an de an, mai ales datorită creşterii bazei furajere de la 40 ha la 100 ha. Drept urmare, producţia de lapte a crescut de la 1000 litri/ cap de vacă furajată la 3500 litri/cap de vacă furajată în 1977. O creştere spectaculoasă, dar totuşi mică în raport cu performanţele obţinute la acea dată la nivel mondial.

Producţiile crescând semnificativ în ambele sectoare, rezultatele financiare sunt tot mai bune, astfel că în anii 1988 şi 1989, unitatea a înregistrat profit. (Inf. Stuparu C-tin).

Deşi rezultatele erau bune, comparativ cu multe asemenea unităţi, forţa de muncă lucrativă era retribuită destul de slab, ceea ce genera nemulţumiri în rândul oamenilor. Cauza retribuirii necorespunzătoare o constituia fondul de stat, care cuprindea indicatori foarte mari. Fără a se ţine cont de cât se producea, fondul de stat era obligatoriu, iar pentru retribuire rămânea foarte puţin.

Deşi îmbunătăţirea activităţii şi rezultatele bune erau evidente, în 1989 s-a luat o măsură aberantă, de a unifica toate C.A.P.-urile din localitatea Iernut în una singură, la Iernut. Unitatea fiind foarte mare, era greu de condus, pe de o parte, iar pe de altă parte, dotarea nu era pe măsură. Drept urmare, rezultatele au început să fie mai slabe decât în anii anteriori. Confirmarea sau infirmarea acestui mod de organizare nu a mai venit, deoarece în 1991 C.A.P.-urile s-au desfiinţat, iar prin Legea nr.18/1991, cea

mai mare parte a ţăranilor sau a moştenitorilor acestora au intrat în posesia fostelor proprietăţi.

În prezent, se vede că lucratul pământului în parcele mici, risipite, este o soluţie nerentabilă. O dovedesc localităţile, puţine la număr, unde există tarlale mari şi unde se pot aplica tehnologii avansate.

De-a lungul anilor, la conducerea C.A.P. s-au perindat mai mulţi preşedinţi, după cum urmează:

- Trombitas Ioan – 1950 – 1951
- Szanto Alexandru – 1951 – 1962
- Trombitas Ioan 1963 – 1976
- Vlassa Gheorghe 1976 – 1980
- Stuparu Constantin 1980 – 1990

După dezmembrarea C.A.P. şi retrocedarea pamântului foştilor proprietari, unii dintre aceştia au încercat să lucreze singuri pamântul, alţii s-au constituit în asociaţii agricole.

În această perioadă, au existat următoarele asociaţii:

	Suprafaţa deţinută	Număr familii
IERNUŢEANA	585 Ha	395
SEMINCERA	380 Ha	150

După câţiva ani de funcţionare, ambele şi-au încetat activitatea.

În prezent, mulţi proprietari şi-au dat pamântul în arendă celor care au posibilitatea să-l lucreze mecanizat.

I.A.S. IERNUT

Prin Decretul nr. 83 din martie 1949, au fost deportaţi proprietarii de terenuri mai întinse, rămase după reforma agrară din 1945, şi confiscată întreaga lor avere în favoarea Statului.

În anii '50, se înfiinţează tot mai multe gospodării agricole de stat. În aceste condiţii, s-a înfiinţat şi în zona noastră G.A.S. 1 MAI Tg. Mureş. Fiind o gospodărie cu rază mare de activitate, era greu de administrat. Drept urmare, în baza Decretului nr. 199/1956 şi a H.C.M. nr. 725/1956, prin dezarondarea de la G.A.S. 1 Mai Tg. Mureş, se înfiinţează G.A.S. Cipău la data de 1 octombrie 1956, cu centrul administrativ în satul Cipău. Noua Gospodărie Agricolă de Stat, care a cuprins sectorul de stat din agricultura localităţilor Cipău, Sânpaul, Iernut, Lechinţa etc., a format nucleul viitorului I.A.S. Iernut.

În anul înfiinţării, I.A.S. Iernut avea în proprietate următoarele:

A) **TOTAL TEREN** =1060,70 ha

din care:

arabil	= 894,34 ha
fâneţe	= 59,82 ha
păşuni naturale	= 31,96 ha
vie	= 0,90 ha
livezi	= 3,85 ha
neproductiv	= 69,83 ha .

B) EFECTIVE DE ANIMALE

1.taurine total =334 capete

din care:

vaci =109 capete

tauri = 3 capete

boi de muncă = 51 capete

tineret mascul = 32 capete

tineret femel =139 capete

2.cabaline total = 31 capete

din care:

iepe şi cai de muncă = 26 capete

tineret cabalin = 5 capete.

3. porcine total = 500 capete

din care:

vieri = 12 capete

scroafe =106 capete

C) DOTAREA CU MIJLOACE MECANICE :

-1 tractor KD-35 (pe şenile);

-1 autocamion vechi;

-1 tocătoare furaje;

-căruţe, pluguri de animale, secerătoare-legătoare cu tracţiune de cai, batoze pentru cereale, semănători de păioase, prăşitoare cu tracţiune animală, cositori trase de cai etc.

La înfiinţare, valoarea totală a activului se cifra la 13.320.315 lei, din care mijloace de bază =9.603.774 lei.

Întreprinderea a devenit, în timp, cea mai mare întreprindere de stat de gradul I din judeţul Mureş şi totodată unitate de referinţă a Ministerului Agriculturii.

Pe parcursul anilor, luate cronologic, putem remarca aspectele mai importante care au contribuit pozitiv la organizarea, dezvoltarea, modernizarea continuă a IAS-ului Iernut:

-în 1960, prin Decret prezidenţial, se schimbă denumirea gospodăriei în G.A.S. Iernut şi se mută centrul administrativ din localitatea Cipău în localitatea Iernut;

-în 1962, se realizează comasarea terenurilor răzleţe în trupuri mari compacte şi în apropiere de I.A.S.;

-în anii `60, se înfiinţează în cadrul gospodăriei staţia de preparate din carne cu capacitate de 300 to preparate /an, producţie care a crescut apoi în următorii ani la 900 to preparate /an;

-prin dezarondarea G.A.S.-ului Cuci, se ataşează fermele Cuci şi Cheţani, cu profil legumicol, total 821 ha teren, din care peste 500 ha amenajat pentru irigat ;

-extinderea amenajărilor de îmbunătăţiri funciare prin desecare-irigare a noi suprafeţe, ajungând astfel la peste 75 ha terenuri irigate;

-în 1967, se reorganizează activitatea pe ferme şi se schimbă denumirea din G.A.S. Iernut, în I.A.S. Iernut, denumire pe care a menţinut-o până în anul

1990, când a devenit Societatea comercială de stat AGRIM Iernut ;

-aplicând măsurile de specializare, se predau sectorul porcin la Stațiunea de cercetare și producție Gorneşti, iar secția de nutrețuri combinate devine unitate separată, din care apoi se dezvoltă în anii următori fabrica de nutrețuri combinate, devenind unitate de interes republican și totodată model pe țară;

-construcția complexului de îngrășare a tineretului taurin de tip BABY BEEF de 9600 capete capacitate anuală (anii 1968-1970);

-modernizarea tehnologiei de producție la fermele de vaci Lechința, Sânpaul (furajare cu furaj unic, mulsul mecanic și transportul laptelui centralizat prin conductă de sticlă la lăptărie; evacuarea dejecțiilor prin racleți tip Delta etc.);

-construirea stației de preparare a furajelor, a stației de deshidratare-granulare a furajelor verzi, a stației pentru retardarea ureei, a stației de biotehnologie pentru protamid și lactosil;

-dotarea continuă cu tractoare, combine, mașini agricole, instalații moderne, mijloace de transport speciale, investiții, modernizări etc.;

-cedarea celor două ferme-Cuci și Chețani la I.A.S. Zau de Câmpie în 1972;

-construirea unei îngrășătorii de berbecuți, cu o capacitate de 1200 capete berbecuți rulați pe an, din care peste 80% la export.

I.A.S. Iernut, pe parcursul anilor, a realizat o dezvoltare într-un ritm rapid, aplicând permanent progresul tehnic şi cuceririle ştiinţei în domeniul agriculturii moderne. Întreprinderea se înscrie cu rezultate scontate în producţie an de an, devenind o întreprindere model pentru Ministerul Agriculturii, realizând multe instructaje de profil şi schimburi de experienţă cu specialiştii din agricultură din toată ţara.

Astfel, dacă aruncăm o privire după două decenii de existenţă, la rezultatele obţinute de I.A.S. Iernut în anul 1976, găsim următoarele date din **darea de seamă** la finele anului respectiv:

Specificare	U.M.	Realizat
-salariaţi permanenţi	persoane	500
-nr. de ferme şi sectoare de activitate	număr	16
-producţia globală (valori pe anul 1976)	milioane lei	70
-productivitatea muncii/salariat /an	Lei	140.000
-total teren agricol	Ha	2.200
-din care –irigat	Ha	750
-îngrăşăminte naturale aplicate în 1976	Ha/to	695ha/26.535 to
-îngrăşăminte chimice	Ha /to/sa	2.200/409
-producţia medie de orz-boabe	Kg/ha	5.708
-trifoliene pentru fân	Kg/ha	7.595
Efective total de taurine la 31 dec 1976	capete	10.220
-din care vaci şi juninci gestante	capete	1.100
-taurine la îngrăşat	capete	8.560
Taurine cumpărate total în 1976 :	capete	11.892

-ovine cumpărate total pentru îngrăşat	capete	13.778
-producţia totală de lapte pe 1976	Hl	31.258
-producţia de lapte pe cap de vacă pe an	l/cap	3.528
Livrări la stat în 1976		
-carne taurine total	To	4.228
-carne ovine total	To	424
-lapte de vacă total	hL	28.395
-rezultate financiare pe anul 1976	mii lei	+ 1.369

Prin compararea acestor date cu cele din anul înfiinţării întreprinderii (1956), rezultă:

-total teren agricol în 1976 faţă de 1956, de 2 ori mai mult;

-efectiv total de taurine în 1976 faţă de 1956, de 26 ori mai mult, din care:

-vaci şi juninci gestante, de 7 ori mai mult;

-producţia de lapte total muls în 1976 faţă de 1956 de 11 ori mai mult;

-carne de taurine livrată la Stat în 1976 faţă de 1956, de 423 ori mai mult.

Aceste câteva cifre de mai sus demonstrează progresul înregistrat de I.A.S. Iernut pe parcursul a două decenii de activitate neîntreruptă.

Dezvoltarea generală ascendentă a I.A.S. Iernut a continuat pe parcursul anilor următori până în 1990, an de cumpănă în activitatea întreprinderii, în sensul că noul Guvern nu a mai susţinut proprietatea de stat, dimpotrivă, scopul de acum era desfiinţarea acestuia prin diferite metode

de... privatizare. Acțiunea de privatizare era binevenită pentru țară, dar s-a tărăgănat prea mult (> 10 ani), lipsită parțial de transparență și de fermitate, dând posibilitatea la mari neajunsuri, risipă, degradare de bunuri materiale, corupție etc., cauzând astfel totodată devieri negative în economia țării.

Privatizarea I.A.S. Iernut (S.C. AGRIM Iernut), în general s-a realizat în condiții mai bune, conform legilor în vigoare, remarcând faptul că în marea majoritate, noii proprietari au continuat profilul de producție la un nivel tehnologic și mai bun, la un nivel de organizare-dotare-exploatare conform noilor cerințe în domeniul de referință.

Redăm în continuare situația nominală cronologică a directorilor de la înființare până la privatizarea I.A.S. Iernut

Nr.crt	Numele și prenumele	A îndeplinit funcția în anii	Ani pe funcția de director
1.	ING. GHIȚĂ IOAN	1956÷1957	2
2.	ING. CUTUHAN MIHAI	1958÷1962	4
3.	ING. DRAGOMIR IOAN	1963÷1967	5
4.	ING. SENCHEA AUREL	1968÷1970	3
5.	ING. CATARIG IOAN	1970÷1971	1

Bibliografie:

-copia procesului verbal încheiat la 01.10.1956 privind înfiinţarea G.A.S.Cipău, act care se păstrează la Direcţia Generală a Arhivelor Statului –Tg.Mureş;

-dările de seamă privind activitatea I.A.S.Iernut pe diferiţi ani;

-situaţii, rapoarte, inventare diferite, întocmite pe parcursul anilor.

Inf. ing. Baroczi Ladislau

SC ZOOIND ARDEALUL SA

A luat fiinţă în 1968, în cadrul I.A.S. Iernut, ca fermă de producere a nutreţurilor combinate.

Ferma avea 80 de angajaţi. Capacitatea de producţie -40 000 to, pentru porcine.

În anul 1971, a devenit unitate de sine stătătoare, respectiv F.N.C. Iernut. Unitatea producea furaj combinat pentru întreg judeţul, precum şi pentru judeţele limitrofe.

Capacitatea de producţie la vremea respectivă era de 100 000 tone pe an.

Ca urmare a investiţiilor făcute, în 1975 ia fiinţă I.N.C. (Întreprinderea de Nutreţuri Combinate) Iernut, cu o capacitate de producţie de 150 000 to anual.

Numărul de angajaţi era în continuă creştere, ajungând la 300 - personal calificat.

În anul 1976, a luat ființă o secție de degraminare a porumbului-boabe. Germenii rezultați din procesare se livrau la fabricile de ulei din țară, ex. Slobozia, Carei, Urziceni etc.

Datorită colectivului de conducere și specialiștilor din cadrul unității, priceperii în producerea de nutrețuri combinate, de-a lungul anilor, întreprinderea a devenit unitate-etalon pe țară.

În anul 1991, unitatea își schimbă denumirea în S.C. NUTRIMUR S.A. Iernut, ajungând la un număr de 630 angajați.

În perioada 1993-1994, specialiștii din cadrul unității pun în funcțiune fabrica de producere a zooforturilor pentru toate speciile și categoriile de animale.

Materia primă pentru această fabrică – vitamine, microelemente, aditivi etc., se importa din Germania, iar producția de zooforturi se livra la toate unitățile de profil din țară.

Datorită situației financiare precare în care se aflau, au fost cumpărate fermele Band de la C.A.P. în 1990, fuziune cu S.C. Suinprod S.A. Iernut în decembrie 1993, ferma Bogata în 1995, fuziune cu A.E.I. Pogăceaua în februarie 1997.

În urma cumpărărilor și fuziunilor, s-a ajuns la următoarele capacități de producție:

1.Complexul Sălcud - 29 000 capete de porcine;

2.Complexul Pogăceaua - 16 700 capete porcine;

3.Ferma Cipău - 15 500 capete porcine;
4.Ferma nr. 2 Iernut - 12 000 capete porcine;
5.Ferma Band - 6800 capete porcine
Total : 80 000 capete porcine.
6.Ferma Bogata - 600 capete taurine.

NUTRIMUR S.A. a devenit una dintre cele mai mari unități din țară în profilul sau de activitate.

Unitatea deținea și o secție de prelucrare a produselor din carne, unde se obțineau produse de foarte bună calitate.

În anii 1994-1995, a luat ființă o fabrică de morărit, care producea făină de grâu de trei tipuri. Fabrica era deservită de personalul propriu, specializat în această activitate.

Treptat, situația financiară a unității devine tot mai grea. În anul 1998, unitatea se privatizează, devenind S.C. ZOOIND ARDEALUL S.A.

Datorită faptului că statul nu mai punea accent pe creșterea animalelor, precum și a faptului că aprovizionarea cu materie primă devenise tot mai dificilă, unitatea intră în incapacitate de plată și apoi în faliment în martie 2000

Toate efectivele de animale au fost lichidate, cu excepția unei ferme care ulterior a fost privatizată, iar personalul trecut în șomaj.

Directori Dragomir Ioan 1971 - 1986
Burciu Lazăr 1986 – 2000

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TÂRGU-MUREȘ

927.606

Actualmente, sediul fostei unități a fost cumpărat de o altă firmă care desfăşoară... diverse activități.

Inf. ing. Pop Teodor

I.S.C.I.P. IERNUT

S-a înființat în 1981, având în componență fostele ferme de la I.A.S. Iernut (maternitatea Cipău şi îngrăşătoria Iernut) şi Complexul Sălcud, construit în perioada 1978-1983. Capacitatea totală era de 57 000 capete porcine. Conducerea unității a fost asigurată de la înființare şi până la fuziunea cu F.N.C. Iernut de către dr. Baciu Silviu Vasile.

Producția de carne obținută era de 5300 de tone anual.

Numărul mediu de personal angajat a fost de 165 persoane, din care personal tehnic cu studii superioare 9 persoane.

De la 1 ianuarie 1990, I.S.C.I.P. devine SC Suinprod SA Iernut, denumire păstrată până la fuziunea cu F.N.C Iernut.

Fuziunea s-a făcut în scopul salvării acestei unități mari producătoare de carne de porc, care după 1990 a început să aibă probleme tot mai mari în

Biblioteca Judeţeană MUREŞ

aprovizionarea cu cereale şi în contextul în care nici Statul nu a mai sprijinit aceste unităţi. În cele din urmă, şi această unitate ca şi multe altele de la nivelul întregii ţări, va intra în faliment.

Inf. dr. Baciu Silviu

S.M.A. IERNUT

Odată cu colectivizarea agriculturii şi comasarea tarlalelor, a devenit o necesitate şi mecanizarea agriculturii, astfel că au apărut primele staţiuni de maşini şi tractoare (S.M.T.), care aveau secţii de mecanizare în fiecare C.A.P. constituit.

În cadrul S.M.T. Luduş, funcţiona şi în Iernut o secţie de mecanizare, care deservea C.A.P. Iernut, dotată cu tractoare şi maşini agricole de tipul celor existente în acea perioadă în România.

Din ianuarie 1971, prin reorganizarea agriculturii, în Iernut a luat fiinţă Staţiunea de mecanizare a agriculturii (S.M.A.) – Iernut, unitate cu personalitate juridică.

Conducerea tehnică era formată din:

Ing. Căpăţână Florin - director

Ing. Rusu Mircea Marcel – inginer-şef

Ec. Boroş Constantin - contabil-şef

Unitatea avea în subordine 10 secţii de mecanizare, care deserveau C.A.P.-urile din zonă şi

un Complex de îngrăşare a tăuraşilor de 6000 capete, la A.E. I. Cuci.

Secţiile erau dotate cu un număr tot mai mare de tractoare de putere diferită şi maşini agricole tot mai diversificate, ceea ce denotă dorinţa de accelerare a mecanizării în scopul uşurării muncii în agricultură şi a creşterii producţiilor agricole.

Din 1972, au început să fie construite ateliere mecanice dotate cu utilajele strict necesare reparării defecţiunilor accidentale apărute.

În 1988, cele 12800 ha teren arabil erau lucrate cu 254 tractoare, cu putere între 45 CP şi 180 CP, 84 combine autopropulsate C-12, CP-12, C-14, E-514; 15 combine autopropulsate pentru cosit şi însilozat, precum şi un număr însemnat de maşini agricole, destinate aproape tuturor lucrărilor din agricultură.

Datorită gamei foarte mari de tractoare şi maşini agricole, în 1988 s-a dat în folosinţă la Iernut un atelier foarte modern, cu pod rulant, maşini unelte de prelucrat şi recondiţionat piese şi subansamble de tractoare şi maşini agricole, care deveneau tot mai complicate.

În atelier, lucrau peste 40 de muncitori cu înaltă calificare, conduşi de maiştri şi ingineri de specialitate.

Numărul total de angajaţi era de 306.

Dacă până în 1990, suprafeţele arabile erau compacte, întinzându-se pe zeci de hectare, după

1990, prin desfiinţarea C.A.P-urilor şi fărâmiţarea tarlalelor, mecanizarea a avut de suferit.

S.C. AGROMEC Iernut (noua denumire a unităţii), începând cu 1991, a avut o nouă conducere şi anume:

Ing. Rusu Mircea Marcel - director

Ing. Marcu Remus şi ing. Moşneag Dorel - ing.-şefi

Ec. Raduly Violeta – contabil-şef

Unitatea a încercat să se adapteze noilor condiţii. În 1991, au fost luate în arendă peste 4000 ha în Iernut şi localităţile deservite până la acea dată, înfiinţând ferme conduse de ingineri agronomi disponibilizaţi prin desfiinţarea C.A.P-urilor.

Nemaifiind sprijinit de Ministerul Agriculturii, Agromec Iernut a început să-şi reducă din activitate, întrucât nu mai putea să cumpere tractoare şi maşini agricole performante. Acestui neajuns i s-au adăugat şi inundaţiile, care au adus mari pagube Agromec Iernut.

Prin desfiinţarea complexelor zootehnice, a scăzut cererea de cereale, dar şi preţul acestora, pe când motorina, piesele de schimb, îngrăşămintele chimice etc. au devenit tot mai scumpe.

Drept urmare, pierderile devin tot mai mari. Astfel, dacă în 1996, unitatea a încheiat anul cu profit, în 1998 l-a încheiat cu pierderi, care n-au mai putut fi recuperate.

Se caută soluţii de redresare a unităţii, prin înfiinţarea unei secţii de panificaţie, prin închirierea

morii de la Primăria Iernut şi prin divizarea în 1997 a unităţii în 7 unităţi mai mici la Iernut, Cipău, Deag, Sălcud, Ogra, Lăscud şi Cucerdea.

Suprafeţele lucrate ajung de la 4000 ha la 150 ha, iar numărul de salariaţi de la 306 la 35 (prin plecări, pensionări, disponibilizări). Unitatea a reuşit doar o „supravieţuire" în condiţiile în care, în judeţ, nu a mai rămas nici unul din vechile S.M.A-uri sau Agromec-uri.

Din 2002, după pensionarea fostului director, director a rămas ing. Boer Csaba, iar contabil-şef Suciu Ana.

Suprafaţa arendată a ajuns doar la 30 ha în 2007, iar numărul salariaţilor la 3. Activitatea este la limita existenţei şi cum Administraţia Finanţelor Iernut a pus sechestru pe majoritatea clădirilor din dotare în contul datoriilor către bugetul de stat, nu se întrevăd şanse de redresare, dimpotrivă.

Inf. ing. Rusu Marcu Marcel

STAŢIUNEA DE CERCETARE ŞI DEZVLOTARE LEGUMICOLĂ

STAŢIUNEA DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU LEGUMICULTURĂ IERNUT a luat fiinţă în anul 1980, ca şi punct de cercetare în domeniul legumicol în zona Transilvaniei.

Unitatea deţinea o suprafaţă de 340 hectare teren arabil, pe raza localităţilor Cipău, Iernut şi Cuci.

Activitatea de bază era producerea de semințe de legume, producerea de legume proaspete pentru consum intern și pentru export. Scopul sectorului de producție era de a susține un sector de cercetare pe o suprafață de 20 ha cu un număr de 12 ingineri-cercetători științifici și 38 de muncitori. Sectorul cercetare avea teme de cercetare pentru domeniul legumicol și urmărirea, gestionarea și valorificarea rezultatelor științifice la 7 specii de legume (ceapă roșie, păstârnac, varză de toamnă, gulie, ridiche de vară, ardei lung, castraveți Cornichon), în vederea menținerii purității materialului biologic superior, a tehnologiilor de cultură a unor legume care se pretează a fi cultivate în zona Transilvaniei, pe un teren argilo-iluvial.

Este singura unitate de cercetare din Ardeal în domeniul legumicol care menține fondul genetic și creează noi soiuri de legume pretabile în zonă.

În cadrul stațiunii de cercetare au fost create în perioada anilor 1980-2000 un număr de 3 soiuri de legume, care se cultivă și în prezent, fiind catalogate în U.E.:

-varză de toamnă, soiul **Mocira**;

-ridiche, soiul **Roșie de Iernut**;

-varză de vară, soiul **Poiana**. ...

Între anii 1995-2002, suprafața unității a scăzut la 143 ha de teren, restul de 197 ha de teren fiind predat la foștii proprietari. În această perioadă, activitatea de cercetare a scăzut considerabil.

Până în anul 1995, la Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Legumicultură Iernut, au lucrat un

număr de 400 de muncitori anual, iar activitatea de mare producţie se desfăşura mai ales pe suprafaţa de 24 ha de sere de tip industrial, în două cicluri de producţie, anual.

Serele au fost construite în anii 1980-1984. O mare cantitate din producţia de legume era destinată exportului - roşii, castraveţi, gulioare. După 1995, serele nu au mai produs decât în perioada de vară, din cauza triplării costului agentului termic, iar unitatea a acumulat datorii imense, fiind obligată să-şi reducă personalul la 50% în anul 2000.

Între anii 2000-2004, au fost tăiate corpurile de seră în scopul recuperării unei părţi din datoriile acumulate la Administraţia Finanţelor Publice Iernut şi la Termocentrala Iernut, încât prin 2004 s-a ajuns a se lucra numai pe 6 ha de seră, cu un număr de 100 lucrători şi numai un ciclu de cultură pe perioada de vară.

După anul 2004, a început a se acorda o atenţie mai mare sectorului de cercetare, au început să apară proiecte de susţinere financiară şi unitatea este în curs de reabilitare. Momentan se lucrează cu un număr redus de angajaţi - 56, pe o suprafaţă de 112 ha. Prin Legea Cercetării, S.C.D.L. a devenit instituţie publică şi se speră şi în preluarea integrală a sa de către Ministerul Agriculturii.

În concluzie, dacă într-o anumită perioadă, de la fosta S.C.P.L. Iernut se exportau multe legume de cea mai bună calitate, în prezent situaţia s-a schimbat. La nivel naţional, România cunoaşte un fenomen invers - aproape

totul se... importă, iar de la S.C.P.L. nu se mai exportă. Păcat că o țară cu un potențial agricol ridicat a ajuns în această situație.

Directori Vlassa Gheorghe, Gyorgy Alexandru, Găinaru Emil, Heitz Minerva.

Inf. ing. HEITZ MINERVA

PROTAN IERNUT

Unitate înființată în anul 1985. Avea o capacitate anuală de 75 000 de tone. A fost amplasată în acestă zonă, unde se găseau mari complexe de creştere a animalelor. Producea făină de carne şi oase destinată stimulării creşterii animalelor. Redăm mai jos producția obținută în perioada 1989-1993.

1989-64 000 tone
1990-70 000 tone
1991-84 000 tone
1992-86 000 tone
1993-100 000 tone

Se constată obținerea unor producții cu mult mai mari decât capacitatea anuală proiectată, ceea ce dovedeşte cererea din partea unităților crescătoare de animale.

Unitatea se aproviziona de la abatoare din județele Mureş, Sibiu, Harghita, Covasna.

La Protan, devenit ulterior SC PROTAN SA Iernut, lucrau 73 de muncitori, din care 63 bărbaţi şi 10 femei. Cu studii superioare erau 2, iar cu studii medii 29.

În anul 1993, efectele tranziţiei se resimt şi la SC Protan SA Iernut, astfel că apar şi la această unitate primii şomeri, pentru ca nu după mult timp, datorită scăderii drastice a efectivelor de animale prin închiderea complexelor zootehnice, unitatea să-şi înceteze activitatea.

În prezent, prin obţinerea de fonduri, se încearcă modernizarea şi redeschiderea unităţii.

Directori Feurdean Ioan, Gheţea Tudor.

SC SILVAUR IMPEX SRL IERNUT

SC SILVAUR SRL IERNUT are ca punct de plecare privatizarea unei părţi a fermelor de la vechiul I.A.S. Iernut, fiind un exemplu de privatizare reuşită.

Societatea Comercială SILVAUR IMPEX SRL s-a înfiinţat în anul 1992, dar şi-a început activitatea abia în anul 1999, având ca obiect de activitate creşterea păsărilor.

În ianuarie 2000, societatea a achiziţionat porcine pentru reproducţie, creştere şi îngrăşare, astfel că, după această dată, creşterea porcilor a devenit activitatea de bază a societăţii.

Pentru valorificarea producţiei zootehnice, în mai 2001 societatea a achiziţionat o secţie de carmangerie. Din luna septembrie 2001, s-a diversificat producţia zootehnică prin achiziţionarea unei ferme de vaci din rasa Holstein. Societatea îşi prepară singură necesarul de furaje.

SC SILVAUR IMPEX SRL deţine în prezent un efectiv de 10.000 capete porcine, 500 capete vaci cu lapte, 30.000 capete păsări ouătoare (2 din cele trei hale au echipament complet automatizat), abatorul şi secţia de carmangerie.

În vara anului 2007, a intrat în funcţiune fabrica de nutreţuri combinate, cu o producţie de peste 100.000 kg furaj combinat pe zi.

Conducerea societăţii este asigurată de un administrator unic – inginer zootehnist Duma Vasile, care coordonează întreaga activitate a firmei.

Societatea are 123 angajaţi, din care direct productivi 102.

Pregătirea profesională

Ingineri - 8

Medici veterinari - 2

Economişti - 1

Tehnicieni - 6

Muncitori calificaţi - 97

Personal necalificat - 9.

Societatea poate fi considerată drept model pentru o agricultură modernă, eficientă. (Inf. ing. Degan Emi)

2.2. Sectorul pescăresc

PISCICOLA IERNUT

În perioada 1972-1973, s-a pus problema folosirii terenurilor inundabile din meandrul Mureşului în zona Iernut, pentru amenajarea unei crescătorii piscicole intensive.

Deşi proiectul iniţial prevedea toate cele necesare unei crescătorii piscicole, făcându-se economii la investiţii, s-a realizat doar jumătate din proiect.

Construirea a început în 1978, iar punerea în funcţiune s-a făcut în decembrie, 1979.

Primul an de producţie de peşte a fost în 1980. Pe suprafaţa de 120 ha luciu de apă, se practica reproducerea dirijată a crapului de cultură, creşterea puietului, creşterea şi îngrăşarea peştelui pentru consum cu furajare intensivă. Cea mai mare producţie a fost realizată în 1984: 180 tone peşte (de consum, puiet etc.). Ulterior, producţia a scăzut datorită scăderii resurselor de furajare destinate peştelui, scăderii calităţii furajelor.

În 1989, resursele furajere scăzuseră la mai puţin de jumătate faţă de anii 80. Drept urmare, şi producţia a scăzut la mai puţin de jumătate (80 tone).

Începând cu 1990, activitatea de creştere şi valorificare a peştelui de consum a scăzut drastic. Braconajul a luat o mare amploare. Din 1993, s-a

trecut la administrarea luciului de apă în chirie - locaţie de gestiune, procedură la care se renunţă parţial în 2002, crescătoria fiind apoi predată la I.P. Zau de Câmpie.

Evoluţia numărului de angajaţi:
1980- 8, din care un piscicultor calificat
1984- 8, din care 4 calificaţi
1990- 9, toţi calificaţi
1993- 6, toţi calificaţi
1994- 4, toţi calificaţi
2002-2, toţi calificaţi

În prezent, crescătoria este in curs de privatizare. **(Inf. ing. Ganea Ştefan)**

PISCICOLA CIPĂU

Ferma piscicolă Cipău este o amenajare semisistematică specializată în creşterea peştelui. Este dotată cu patru bazine piscicole, care totalizează o suprafaţă de 102,3 ha, din care 89,64 ha luciu de apă. Producţia medie obţinută este de cca 1000 kg/ha, cu un consum de 3 kg furaje/kg spor creştere. Amenajarea piscicolă Cipău a fost realizată în anul 1983. Forma de proprietate a fermei: capital privat în asociere şi participaţiune cu Compania Naţională pentru Administrarea Fondului Piscicol.

Ferma dispune de un număr 7 salariaţi, administrstor fiind ing. Beşleagă Stelian Aurel.

Inf. ing. Beşleagă Stelian Aurel

CAPITOLUL III

SECTORUL SECUNDAR

3.1. Dezvoltarea industrială a localității

SUCURSALA ELECTROCENTRALE MUREŞ

Prin H.C.M nr.129 din aprilie 1961, se aprobă contrucția şi montajul Termocentralei Luduş pentru 300 MW.

Lucrările de organizare a şantierului au început în acelaşi an. La sfârşitul anului 1962, existau 203 salariați, iar un an mai târziu, numărul lor a ajuns la 346.

Prima etapă de 300 MW a fost pusă în funcțiune în perioada 1963-1964, cu primul grup racordat la S.E.N. în 21 septembrie 1963, iar cea de-a doua etapă s-a finalizat la începutul anului 1967.

Menționăm că prin Dispoziția Consiliului de Miniştri nr. 11 din februarie 1964, s-a hotărât extinderea centralei electrice de la 300 la 800 MW.

Rând pe rând, intră în funcțiune blocurile Termocentralei, astfel că puterea de 800 MW este atinsă în primăvara anului 1968.

Pentru rezultatele obţinute, colectivul Termocentralei este răsplătit cu diplome şi steagul de unitate fruntaşă pe ramură.

Necesitatea specializării personalului determină trimiterea de ingineri tehnicieni şi maiştri în R.S. Cehoslovacă şi U.R.S.S., ţări a căror specialişti au lucrat la acest obiectiv important atât pentru ţară, cât mai ales pentru zona în care s-a construit.

Redăm mai jos evoluţia numărului de personal din centrală, pe ani şi categorii de încadrare.

Anul	Ingi-neri	Maiş-tri	Tehni-Cieni	Muncitori Calificaţi	Munci-tori necalifi caţi	Perso-nal TA	Total
1961	5	2	8	6	3	12	**36**
1962	23	15	21	106	8	30	**203**
1963	31	18	26	199	22	50	**346**
1964	27	20	31	277	26	53	**434**
1965	31	36	35	341	27	61	**531**
1966	34	55	34	385	31	65	**604**
1967	31	63	36	340	23	55	**548**
1968	33	72	40	336	27	54	**562**
1969	26	74	31	366	25	25	**547**

Număr de personal	Anul
730	2001
713	2002
393	2003
330	2004
326	2007
Total personal 2007 din care:	326
Total personal TESA	92
Maiştri	28
Muncitori	206
Femei	49
Bărbaţi	217
Personal cu:- studii superioare	40
-subingineri	6
-liceu	187
-scoli profesionale	95
Personal cu vârsta sub 30 ani	8
Personal cu vârsta între 30-50 ani	241

Se constată o creştere continuă a numărului de angajaţi până la finalizarea celei de-a doua etape în construcţia Termocentralei.

De asemenea, pentru ultimii ani, se constată numărul mare de personal din anii 2001 şi 2002, apoi o scădere bruscă a numărului de angajaţi în anul 2003. Fenomenul se explică mai puţin prin ieşirea la pensie la limită de vârstă, cât mai ales prin ieşirea, datorită legislaţiei de atunci, la pensie la cerere.

Surprinde şi numărul mic al angajaţilor cu vârsta până în 30 de ani.

În perioada 1984-1996, grupurile energetice au fost supuse unor ample lucrări de modernizare şi reabilitare.

Producţia de energie electrică livrată sistemului în 35 de ani de funcţionare este de 173 600 GWh, reprezentând 9% din totalul producţiei pe ţară pe perioada considerată.

Asta în timp ce puterea instalată a centralei reprezintă doar 5% din puterea sistemului.

Ponderea (%) producţiei de energie electrică a S.C. Termoelectrica S.A în MWh

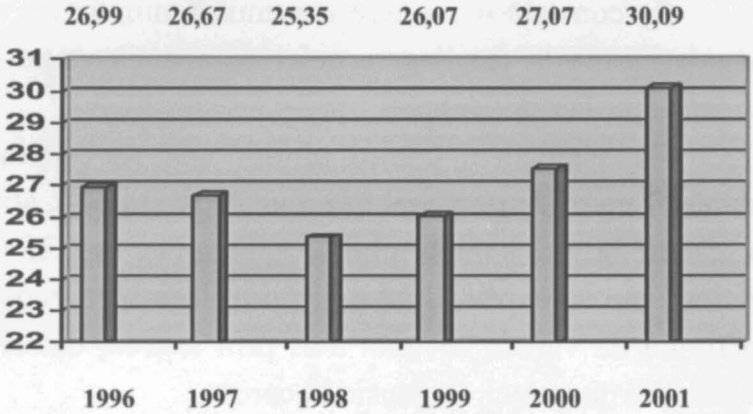

Consumul de gaz metan la capacitatea de 800 MW este de aproximativ 218 000 Nm^3/h.

În anul 2000, s-a separat partea de stație electrică prin trecerea la Transelectrica, având ca activitate de transport energia electrică.

În anul 2003, s-a separat partea de mentenanță, formându-se SC Termoserv Mureş SA, având ca obiect de activitate repararea şi întreținerea instalațiilor energetice.

Directori: Kraft Mişu – 1961-1971

Cerghizan Viorel – 1991-1997

Pop Teodor Ovidiu – 1997-1999

Olar Iacob – 1999-şi în prezent

Director SC TERMOSERV MUREŞ SA - David Ştefan

Capitolul IV

SERVICII IN FOLOSUL COMUNITĂȚII

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Până în anul 1950, Iernutul a aparținut de județul Târnava Mică. În anul 1950, când s-a făcut noua reformă administrativă, au fost desființate județele, țara fiind împărțită, după modelul sovietic, în regiuni şi raioane. Până în 1962, când ia ființă Regiunea Mureş Autonomă Maghiară, Iernutul aparţinea de raionul Luduş, regiunea Cluj. Din 1962 până în 1968, a aparţinut de raionul Luduş, Regiunea Mureş Autonomă Maghiară, iar din 1968, în urma unei noi împărţiri administrativ – teritoriale, şi până în prezent, de judeţul Mureş.

Redăm în continuare persoanele care au deţinut funcţia de primar (preşedinte), notar (secretar), vicepreşedinte (viceprimar) şi principalele realizări ale fiecărei perioade.

- 1948 – se înfiinţează Căminul Cultural al cărui cor obţine locul I pe judeţ,

- Cooperativa de Consum, Baza de Recepţie

Primar Bordeanu Teodor

Notar Dumitru Gheorghe

- 1949 – se înfiinţează prima maternitate şi un cabinet medical

Primar Bordeanu Teodor

Notar Dumitru Gheorghe

Clădirea Primăriei, anii '50

Noua clădire a Primăriei

1950 – se înfiinţează CAP Iernut, Dispensarul Sanitar – Veterinar, iar corul Căminului Cultural obţine din nou locul I pe judeţ.

Preşedinte Vlad Vasile

Secretar Pop Cornel

- 1951 – la 1 septembrie se înfiinţează Casa de Economii şi Consemnaţiuni

-1952 – se înfiinţează Cooperativa de Credit

Preşedinte Vlad Vasile

Secretar Pop Cornel

-1953 – se înfiinţează Biblioteca Comunală şi Spitalul

Preşedinte Nicoară Teodor

Secretar Albu Ioan

-1956 – se introduce în Iernut gazul metan, se înfiinţează GAS Cipău, care avea ferme şi la Iernut

Preşedinte Kociş Ioan

Secretar Olteanu Ioan

-1957 - se introduce curentul electric

-1960 - se constuituie GAS Iernut

-1961 – 1965 se construiesc blocurile pentru angajaţii Termocentralei

-1961 – se înfiinţează Liceul Teoretic (Şcoala Medie)

-1962 – este construit sediul CAP

-1963 – 1965 se construieşte actuala clădire a Şcolii Generale din strada Mihai Eminescu

Preşedinte Kociş Ioan

Secretar Olteanu Ioan

-1967 – Brigada Artistică de Agitație câștigă locul I pe regiune

Preşedinte Gurghian Aurel

Secretar Baciu Vasile

-1968 – se construiesc Spitalul şi Maternitatea, ia naştere Ferma de Producere a Nutreţurilor Combinate, ca fermă în cadrul I.A.S. Iernut

Preşedinte Gurghian Aurel

Secretar Baciu Vasile

- 1970 – se construieşte Complexul de Prestări Servicii către Populație, aparţinând de Consum Coop (str. A. Iancu) şi Stația de Asfaltare.

Preşedinte Gurghian Aurel

Secretar Olteanu Ioan

- 1971 – Ferma de Producere a Nutreţurilor Combinate devine unitate de sine stătătoare – se înfiinţează F.N.C. Iernut; se înfiinţează S.M.A. Iernut, ca unitate de sine stătătoare

Preşedinte Gurghian Aurel

Secretar Olteanu Ioan

Pentru rezultatele deosebite obținute în activitatea edilitar – gospodărească, Iernutul obține locul I pe țară şi i se acordă distincția „Ordinul Muncii Clasa I". Aceeaşi distincție o obține a doua oară, în perioada în care preşedinte al Consiliului Popular Iernut a fost Joldeş Nicolae.

-1975 – se înfiinţează Autogara Iernut şi Coloana Auto aparţinătoare de Autobaza Luduş.

-Din 1976, se înfiinţează funcţia de secretar adjunct al Comitetului Comunal (orăşenesc, municipal) de partid.

La Iernut, primul care a ocupat această funcţie a fost domnul Diac Mircea.

Preşedinte Joldeş Nicolae
Secretar adj. Diac Mircea
Vicepreşedinte Truţă Nicolae
Vicepreşedinte Pastor Ioan
Secretar Olteanu Ioan

Primarul Nicolae Joldiş, oficiind o căsătorie

-1978 – se înfiinţează Liceul Agroindustrial

- 1978 – 1979 - se construieşte clădirea Liceului Energetic şi Internatul, se înfiinţează Sectorul Pescăresc

Tabăra de sculptură „In memoriam"

1978 – 1983 - s-au pus bazele Complexului ISCIP

Preşedinte Joldeş Nicolae

Preşedinte Cornea Vasile

Secretar adj. Luca Ştefan

Vicepreşedinte Ritivoiu Anica

Secretar Olteanu Ioan

- 1982 – se construieşte un pod plutitor peste râul Mureş şi o pasarelă pentru trecere la Oarba de Mureş, ferma Piscicolă Cipău

-1984 – se construieşte clădirea Dispensarului Uman şi Dacia Service

-1985 – începe prima ediţie a Taberei de Sculptură „IN MEMORIAM"

-1985 – se construieşte Punctul Muzeistic, benzinăria, se înfiinţează Protan Iernut, iar formaţia de dansuri devine laureată a Festivalului Naţional „Cântarea României"

-1986 introducerea gazului metan la bucătăriile blocurilor din cartierele Mihai Eminescu şi Gheorghe Doja

- începe furnizarea agentului termic pentru apartamentele din Iernut

- 1987 – se înfiinţează Staţia de Miceliu şi o hală pentru producerea ciupercilor

- 1980 – 1989 – au fost înfiinţate pe lângă Consiliul Popular 16 secţii de producţie: sărăţele, tăiţei, croitorie, feronerie, tăbăcărie, cojocărie, darac de lână, tors, secţia de covoare, recondiţionarea de saci, brutărie, prefabricate din beton, balastieră,

confecţionat articole din deşeuri de piele, zootehnie (500 de oi, 200 de porci, 14 vaci, incubator cu o capacitate de 10.000 pui pe serie)

- 1980 – 1989 – construcţia blocurilor din cartierele Gheorghe Doja şi Mihai Eminescu.

Pentru rezultatele obţinute, în 1988, Iernutul a obţinut locul II pe ţară, fiind distins cu Ordinul Muncii Clasa a III-a.

Primarul Vasile Cornea, la deschiderea festivă a "Zilelor oraşului Iernut"

În perioada 1979 (octombrie) – 1989 (mai) –
Preşedinte Vasile Cornea
Secretar adj. Luca Ştefan
Secretar adj. Anton Maria
Vicepreşedinte Vlasiu Ioan (1980 – 1983)

Vicepreşedinte Todea M.Eugen (1984 – 1989)
Secretar Olteanu Ioan (1980 – 1983)
Secretar Mureşan Vasile (1984 – 1989)

Conferirea titlului de oraş comunei Iernut, 5 mai 1989

În 5 mai 1989, Iernutul este declarat oraş

Preşedinte Păcurar Valer
Secretar adj. Andreica Maria
Vicepreşedinte Todea M.Eugen
Secretar Mureşan Vasile

-1987 – 1990 – supraetajarea clădirii Primăriei

Preşedinte Cornea Vasile
Preşedinte Păcurar Valer
Vicepreşedinte Todea M. Eugen
Secretar Mureşan Vasile

-1990 (toamna) s-a introdus containerizarea deşeurilor menajere în oraş

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Borda Ioan

- 1991 – ia ființă BCR, Agenția Iernut

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Anton Gheorghe

- 1992 - 1996 – introducerea gazului metan pe străzile Mihai Viteazul şi Decebal, precum şi în satele aparţinătoare oraşului, acordarea de ajutoare în bani şi produse pentru populația din Transnistria, acordarea de terenuri de construcție pentru unele culte religioase, pentru B.C.R., Banca Agricolă, pentru construirea unei grădinițe şi case particulare pentru 130 de familii, s-a asfaltat strada A.Iancu, s-au betonat trotuarele de pe strada Dacia Traiană şi P-ța 1 Decembrie 1918 (paralel cu parcul).

S-a introdus televiziunea prin cablu şi s-au terminat lucrările la capela mortuară (1993).

S-au efectuat lucrări de canalizare pe străzile Dacia Traiană, Vlad Tepeş, Nicolae Bălcescu, Ştefan cel Mare, Mircea Vodă, 1 Mai, George Coşbuc.

S-a asfaltat drumul Iernut – Sălcud pe o porțiune de 2 km, s-au efectuat lucrări la Monumentul de la Oarba de Mureş când au fost refăcute scările şi aşezate pe Monument insemnele Armatei Române – Vulturul cu cruce în cioc şi deasupra o cruce de bronz, s-a amplasat o placă memorială la Castelul Medieval şi s-a ridicat un obelisc pe locul fostei Biserici Româneşti din lemn (de pe strada Unirii).

S-au dat în folosință sediul B.C.R. şi modernul magazin Elita.

Primarul Gheorghe Andreica, Discurs la Monumentul de la Oarba, 1993, de Ispas

S-au organizat ediţiile a VII-a, a VIII-a şi a IX-a a Taberei de Sculptură de la Oarba de Mureş, s-a aprobat construirea unei Grădinițe în cartierul Mihai Eminescu, s-a întocmit proiectul şi a demarat acţiunea de îndiguire a oraşului, au început şi s-au desfăşurat o parte din lucrările de la Barajul de peste Mureş de la Cipău.

De asemenea, s-a adus un pod de pontoane de la Turnu Măgurele, s-a inaugurat Monumentul

Latinității „Lupa Capitolina" şi s-au acordat cu acest prilej primele titluri de Cetățean de onoare al oraşului Iernut – post mortem arheologului Nicolae Vlassa şi Cetățean de onoare sculptorului şi scriitorului Ion Vlasiu.

Primar Andreica Gheorghe
Viceprimar Truță Nicolae
Secretar Mureşan Vasile

-1996 – 2000 – amenajarea sălii de şedinte a Consiliului Local

- ridicarea Monumentului Oraşului

Monumentul oraşului

- primele ediții ale „Zilei Oraşului"
- introducerea încălzirii centrale în Primărie şi în Casa de Cultură

- introducerea apei potabile şi canalizării în piaţa săptămânală şi în cea de animale

- introducerea apei, a gazului metan şi lucrări de canalizare în cartierul Mihai Eminescu

- introducerea telefoniei automate în Sălcud, Deag, Sf.Gheorghe, Cipău

- amenajarea drumului Sf.Gheorghe – Oarba de Mureş

- a fost dată în folosinţă clădirea Băncii Agricole

- organizarea ediţiei a X-a a Taberei de Sculptură

Primar Furman Marcel

Viceprimar Orza Ghe.

- 2000 – 2004 - refacerea centrului civic

- construirea şi dotarea Sălii de Sport

-introducerea încălzirii centrale la Grupul Şcolar Iernut

-preluarea Uzinei de apă prin transfer de la RA APELE ROMÂNE

- înfiinţarea unui Centru de Îngrijire a Persoanelor Vârstnice la Domiciliu

-finalizarea digului împotriva inundaţiilor

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Nicoară Ioan

Secretar Mureşan Vasile

-2004 – 2007 – a fost dată în folosinţă Grădiniţa din cartierul Gheorghe Doja (fostul sediu al I.A.S.) ;

Primarul Vasile Cornea, la semnarea Protocolului de înfrăţire a oraşului Iernut cu Sint Kateljine- Waver, din Belgia

-S-a dat în folosinţă benzinăria LUKOIL Iernut

- derularea programului SAMTID, prin care s-au înlocuit vechile conducte de apă;

-s-a introdus apa potabilă prin program PHARE, la Cipău;

-au continuat lucrările de introducere a gazului metan în cartierul Mihai Eminescu;

-s-a introdus apa potabilă în Lechinţa ;

-au fost date în folosinţă două blocuri ANL

- au fost asfaltate străzile Libertăţii, Dacia Traiană, Avram Iancu , drumul Iernut – Sălcud (până la barieră) cu credite bancare

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Turcu Simona Elena
Secretar Mureşan Vasile

Pe lângă cele menţionate, au fost şi multe alte lucrări, unele specifice oricărui mandat – plantări de pomi, flori, amplasări de coşuri pentru gunoi, bănci, reparaţii trotuare, reparaţii şcoli, cămine culturale şi alte obiective realizate pe sate – Căminul Cultural de la Oarba de Mureş şi Şcoala Generală de la Lechinţa (primar Gurghian Aurel), lucrări de desecare a văilor pe sate, amenajarea parcului din centrul oraşului denumit în perioada respectivă „Parcul celor 3000 de trandafiri" (Primar Joldeş Nicolae), Monumentul de la Sălcud (Primar Cornea Vasile).

În continuare, mai sunt multe de făcut, dar ce lipseşte cel mai mult Iernutului în etapa actuală este cel legat de locurile de muncă. Pleacă tinerii la studii dar nu se mai întorc în localitate, neavând posibilitatea găsirii unui loc de muncă.

În construirea tuturor obiectivelor, de-a lungul anilor, administraţia locală s-a implicat, mai mult sau mai puţin. Au fost perioade mai rodnice în realizări şi perioade cu realizări mai puţine. Importantă a fost întotdeauna conjunctura, dar şi cei care, la un moment dat, s-au aflat în fruntea administraţiei locale. Un lucru este cert. Toţi au dorit să lase în urma lor ceva util comunităţii pe care au slujit-o.

Sigur, au fost şi momente neplăcute – inundaţiile, colectivizarea, obligativitatea predării cotelor de cereale către stat, iclusiv obligativitatea

încheierii de contracte pentru predarea de carne de porc la fondul de stat, luarea terenurilor şi demolarea caselor unor proprietari pentru construcţia de blocuri de locuit şi alte obiective etc.

Aşa a fost situaţia atunci, aşa au fost vremurile. Mersul înainte, progresul cer şi sacrificii.

Legăturile dintre localităţile Iernut şi Sint-Katelijne-Waver

La scurt timp după căderea regimului comunist în România, consilierul Rene Pelegrims a făcut prima sa vizită la Iernut, unde a luat legătura cu conducerea provizorie a oraşului în momentul respectiv. Scopul vizitei l-a constituit colaborarea pe diverse activităţi, dar mai ales dotarea cu diverse bunuri materiale a şcolilor şi dispensarului medical, precum şi a populaţiei nevoiaşe din Iernut şi satele aparţinătoare.

După stabilirea acestui prim contact, în anii următori au avut loc vizite reciproce - românii în 1991, 1997, 2002, iar belgienii, aproape anual.

Prima acţiune iniţiată de comitetul belgian a constat în dotarea şcolii din strada Gheorghe Doja cu bănci si scaune, dar şi renovarea acestei clădiri de către tineri din: Sint Katelijne-Waver şi Iernut.

Au urmat alte acţiuni, belgienii trimiţând şcolilor din Iernut bănci, scaune, calculatoare, dar şi diverse sume de bani utilizate de aceste instituţii în funcţie de prioritătile stabilite.

Diverse materiale, medicamente şi ajutor financiar a primit şi Dispensarul uman. Astfel, cu cei 15.000 euro s-a realizat încălzirea centrală din clădirea spitalului şi a căminului de zi pentru copii.

Ajutoare în bani au primit şi Asociaţia „Rază de soare" şi Asociaţia „Filantropia" în 2006 pentru amenajarea unei cantine sociale (proiect încă nedemarat).

Primul Comitet român a avut ca preşedinte pe prof. Cocis Emandache, iar din 1997 preşedinte a devenit ing. Rusu Marcu Marcel.

Colaborarea dintre cele două comitete dezvoltându-se continuu, s-a ajuns la faza în care s-a propus ca cele două localităţi să se înfrăţească. Prin hotărârea nr. 50 din 06.07.2001 a Consiliului local Iernut s-a aprobat înfrăţirea oraşului Iernut cu oraşul Sint Katelijne-Waver, actul oficial de înfrăţire fiind semnat în data de 28.10.2001, la Primăria oraşului Iernut de către primarii: Kris Lens şi Cornea Vasile.

Înfrăţirea implică şi în continuare eforturi din partea ambelor comitete pentru a pune bazele unor proiecte durabile, în interesul ambelor comunităţi.

(inf. Rusu Marcu Marcel)

ÎNVĂŢĂMÂNTUL

Un loc important în viaţa unei localităţi îl are şcoala. Şcoala Primară Iernut, după vechea denumire de dinaintea Reformei Învăţământului din 1948, şi-a

adus o contribuție importantă la ridicarea nivelului de cultură al populației din zona Iernut.

Reforma învățământului din 1948, de sorginte sovietică, a adus multe transformări, unele cu consecințe nefaste pentru învățământul românesc. În noul context, fosta Şcoală Primară a luat denumirea de Şcoala Elementară Română Iernut cu clasele I – VII având 9(nouă) posturi de profesori şi învățători.

În anul şcolar 1948 – 1949, la Şcoala Elementară cu clasele I – VII, secția română, erau înscrişi 150 de elevi, din care: 88 elevi la clasele I – IV şi 62 elevi la clasele V – VII.

În anul şcolar 1949 – 1950, încadrarea cu personal didactic se prezenta astfel:

-ciclul primar: Maşca Otilia, Popa Margareta, Moldovan Elena

-ciclul secundar: Roşca Gheorghe – Limba română, Vacant – Limba română, Popa Pompei – Matematică, Todoran Liviu, Mutu Olimpia, Ancean Ludovica - Istorie/Geografie.

La Iernut existau şi două şcoli cu limba de predare maghiară, Şcoala romano-catolică, care funcționa în clădirea de pe strada T.Vladimirescu, şi Şcoala Reformată, care funcționa în clădirea de pe strada Gh.Doja.

În anul şcolar 1948-1949, cele două şcoli se unesc formând Şcoala Elementară de 7 ani nr. 2, cu limba de predare maghiară, având un număr de 10 cadre didactice.

Începând cu 1 septembrie 1959, cele două secţii, română şi maghiară, se unesc, având ca director pe domnul Pîrlea Ioan şi ca director adjunct pe domnul Finna Ernest.

Din arhiva şcolii rezultă că în perioada 1946-1952, dar şi mai târziu, au fost organizate cursuri de alfabetizare. Din situaţia numerică a absolvirii acestor cursuri rezultă că în perioada sus menţionată au absolvit 125 de analfabeţi la secţia română şi 146 la secţia maghiară, deci un total de 271 absolvenţi. Dacă luăm ca medie 25 de elevi / clasă rezultă aproximativ 11 clase. Sunt cifre care vorbesc de la sine şi care ne arată numărul mare de analfabeţi din perioada respectivă.

După 1960, şi Iernutul a început să se modernizeze: s-a introdus gazul metan (1956), curentul electric (1957), s-a asfaltat şoseaua, a început construcţia Termocentralei şi a blocurilor de locuinţe din zona centrală a Iernutului.

În domeniul învăţământului, în anul şcolar 1961-1962 a luat fiinţă Şcoala Medie Iernut, cu două secţii de predare: română şi maghiară, fiind numit director domnul profesor Pîrlea Ioan, iar director adjunct domnul profesor Nagy Alexandru.

În primul an a funcţionat cu câte o clasă la fiecare din cele două secţii. În anul următor, au fost două clase la secţia română şi una la secţia maghiară, pentru ca în anul şcolar 1963-1964, să fiinţeze trei clase la secţia română şi una la secţia maghiară,

atingând cel mai mare efectiv de elevi la clasele începătoare din istoria acestui liceu. Generația respectivă a fost ultima care a absolvit 7(șapte) clase elementare și tot ultima care a absolvit 11 clase. Tot în această perioadă se pun bazele învățământului care pregătea forța de muncă calificată pentru Termocentrală.

Creșterea numărului de elevi la clasele I-VIII necesita extinderea spațiului școlar, lucru realizat prin autoimpunerea bănească a cetățenilor din Iernut (inf. Pîrlea Ioan).

Actuala clădire a Școlii Generale

Construcția a început în septembrie 1963, iar în septembrie 1965 întreg spațiul noii clădiri a devenit funcțional. În clădirea situată pe strada M. Eminescu

funcționau atât clasele de liceu cât şi clasele de la Şcoala Generală.

Şcoala Medie care pe parcurs a primit denumirea de Liceu Teoretic a funcționat până în anul şcolar 1978-1979, an în care şi-a încetat activitatea, sub această denumire transformându-se în Liceu Agro-industrial. Menționăm că după anul 1970, secția maghiară a fost desființată din lipsă de elevi.

În toată perioada 1961-1979, Liceul Teoretic din Iernut a fost important atât prin faptul că a cuprins un număr mare de elevi din fosta comună Iernut şi din comunele din jur, cât şi prin faptul că mulți absolvenți au ajuns: ingineri, medici, jurişti, economişti, cadre didactice, cadre militare şi ale Ministerului de Interne, farmacişti etc.

În anul şcolar 1979-1980, clasele I-VIII se despart de liceu, redevenind Şcoala Generală Iernut, sub conducerea domnului profesor Pîrlea Ioan.

Condițiile învățământului gimnazial s-au îmbunătățit în permanență. În anul 2006, mica sală de sport s-a transformat într-o modernă sală de informatică dotată cu 15 calculatoare, iar orele de ed. fizică se desfăşoară într-o sală de sport nouă, modernă, construită cu suport financiar guvernamental în anul 2004.

Din situația cuprinzând efectivele de elevi în diverşi ani şcolari, rezultă că numărul cel mai mare de elevi a fost înregistrat în anul şcolar 1982-1983, acesta fiind de 885 elevi, iar cel mai mic număr în anul

şcolar 2005-2006, un număr de 574 elevi, din care 225 la clasele I-IV şi 349 la clasele V-VIII. Se observă un dezechilibru destul de mare între cele două cicluri care demonstrează scăderea numărului populaţiei şcolare, urmare a scăderii puternice a natalităţii.

În anul şcolar 2006-2007, la Şcoala Generală Iernut au funcţionat un număr de 42 cadre didactice.

Pe lângă rezultatele bune obţinute la învăţătură de către o mare parte a elevilor, s-au obţinut rezultate foarte bune la diverse concursuri şcolare organizate la nivel judeţean şi naţional. Astfel, în anul 1995 precum şi în anul 2001, echipajul „Sanitarii pricepuţi" al Şcolii Generale Iernut a participat la faza naţională organizată în localitatea Cerbul – judeţul Dâmboviţa, respectiv Poiana Pinului - judeţul Buzău.

Sanitarii pricepuţi – Faza naţională, 2001

Echipajul participant la faza națională din anul 1995 a fost compus din următorii elevi: Şimon Cosmin, Mărginean Petruța, Slev Crina, Cebuc Diana, Hulpuş Cecilia, iar echipajul participant la faza națională din anul 2001 a avut următoarea componență: Ghirca Maria Veronica, Urdărean Anca, Heitz Arthur, Mareş Anca Maria şi Pop Natalia Niera. Ambele echipaje au fost pregătite şi îndrumate de către doamna profesor de biologie Diac Maria.

În anul şcolar 1983-1984, echipa de handbal a şcolii formată din: Şuta Dana, Diac Patricea, Diac Ioana, Şimon Iustina, Ocoş Crina, Czako Maria, Mureşan Olga, Roth Ana, Răchită Luminița, Hărăstăşan Ioana, Gherman Grațiela, Oltean Magda, Oltean Dana, Gîndea Ildiko, Beian Ioana, Medar Olga, Rostaş Pegy, pregătite de profesor Gheorghiu Emilian, a participat la faza națională a Daciadei, la Ploieşti. De asemenea, în anul şcolar 2004-2005, eleva Duşa Cosmina participă la faza națională de pentatlon desfăşurată la Mediaş, județul Sibiu.

În 1989, elevi ai Şcolii Generale, care activau ca grupe de copii în cadrul A.S. Energia Iernut, au câştigat faza națională a „Cupei Pionierului", organizată la Timişoara. Elevii au fost îndrumați din partea şcolii de către profesor de ed. fizică şi sport Cocoară Alexandru.

Cum şcoala presupune carte, să menționăm existența unei biblioteci în cadrul Şcolii Generale,

bibliotecă atât de necesară şi utilă de-a lungul anilor multor elevi.

Fondul de carte îmbunătăţindu-se permanent, datele statistice ne arată o creştere permanentă a volumelor existente, după cum urmează:

- septembrie 1962 – 2.250 volume
- decembrie 1970 - 8.714 volume
- decembrie 1980 – 15.588 volume
- decembrie 1990 - 17.649 volume
- decembrie 2000 - 17.434 volume
- decembrie 2006 - 18.890 volume (inf. bibliotecar Bonta Aurelia).

Se constată o creştere puternică a numărului de volume în intervalul 1962-1990, apoi o mică scădere în intervalul 1990-2000, scădere datorată scoaterii din inventarul bibliotecii a cărţilor legate de persoana lui N. Ceauşescu şi alocării unor sume mai mici de bani pentru achiziţionarea de cărţi, aceasta în contextul în care preţul cărţilor a crescut, acestea devenind mai scumpe şi mai greu de achiziţionat.

Biblioteca a fost deservită de-a lungul anilor de către 3(trei) bibliotecari cu normă întreagă: Ladoşan Delia, Iaru Ana, Bonta Aurelia.

În anul şcolar 2006-2007, şcoala funcţionează cu 35 săli de clasă dispuse în 4 corpuri de clădire, aparţinând Şcolii Generale Iernut, şi în spaţiul aparţinând Internatului Grupului Şcolar Iernut.

În perioada 1948-2007, şcoala a avut următorii directori:

– 1948 – februarie 1950 – înv. Roşca Gheorghe

– februarie 1950 – ianuarie 1952 – înv. Todoran Liviu

– februarie 1952 – decembrie 1952 – prof. Habor Gavril

– ianuarie 1953 – aprilie 1955 – prof. Pleşca Constantin

– mai 1955 – august 1958 – înv. Lupşa Victor

– septembrie 1958 – august 1980 – prof. Pîrlea Ioan (1961-1978 dir. şi la Lic.Teoretic)

– septembrie 1980 – decembrie 2002 – prof. Cormoş Ovidiu

– ianuarie 2003 – până în prezent – prof. Bonta V. Patricea

Analizând situaţia de mai sus, două aspecte ies în evidenţă, şi anume: durata lungă a mandatului de director a domnilor profesori Pîrlea Ioan – 20 ani şi Cormoş Ovidiu – 20 ani şi 4 luni şi ocuparea acestei funcţii de către o femeie după ce zeci de ani funcţia a fost deţinută doar de bărbaţi.

La secţia maghiară, dispunem de următoarea situaţie:

- ianuarie 1953 – decembrie 1957 – Gyori Iuliu
- septembrie 1958 – august 1959 – Finna Ernest.

ÎNVĂŢĂMÂNTUL PREŞCOLAR

În anul şcolar 1947-1948, la grădiniţă erau înscrişi 37 de copii şi existau 2(două) posturi de

educatoare – unul la secția română și celălalt la secția maghiară (date ce reies din arhiva Școlii Generale).

În 1960-1961, numărul posturilor crește la 3, în anul școlar 1966-1967 la 4.

În perioada 1966 – 1972, a funcționat o grădiniță cu orar redus și una sezonieră, atât la secția română cât și la secția maghiară. Numărul grupelor era de 4 – 5, cu efective cuprinse între 100 și 155 copii, fiecare grupă fiind condusă de către o educatoare.

În anul școlar 1972 – 1973, își încetează activitatea grădinița sezonieră, an în care funcționează grădinița cu orar redus, având câte două grupe de fiecare secție.

Din anul școlar 1973 – 1974 și în prezent funcționează Grădinița cu orar (program) normal. Analizând, din datele statistice, evoluția numărului de grupe, se constată o constanță a acestuia până în anul 1993 – 1994, și anume 5 – 6 grupe, pentru ca în anii următori numărul grupelor să crească, ajungând la un maxim de 12 grupe în anul școlar 1996 – 1997, din care 10 la secția română și 2 la secția maghiară, cu un total de 244 de copii.

În următorii trei ani, numărul grupelor se menține la cifra 11, scăzând apoi treptat, până la 7 grupe în anii școlari 2005 – 2006 și 2006 – 2007, din care câte 6 grupe la secția română și câte o grupă la secția maghiară.

Într-o perioadă de 10 ani, numărul elevilor aproape s-a înjumătățit, ajungând de la 244 în anul şcolar 1996 – 1997, la 130 în 2006 – 2007.

În tot acest interval, grădinița a fost condusă de următorii directori:

Varhegy Ecaterina	1966 – 1973
Iurian Virginia	1969 – 1971
Truța Maria	1973 – 1980
Stoica Ana	1980 şi în prezent.

Înainte de 1966, o lungă perioadă de timp, director a fost Gherache Victoria.

Dacă la Şcoala Generală menționam recordul de longevitate în funcția de director a profesorului Cormoş Ovidiu – 20 de ani şi patru luni, iată că d-na Stoica Ana are 27 de ani în funcție, cifră care poate creşte în următorii ani.

Nedispunând de un local propriu, Grădinița cu Program Normal funcționează în două locații - str. Gh. Doja şi clădirea Internatului Grupului Şcolar.

În prezent, se află în faza de finisare noua clădire destinată învățământului preşcolar, care dispune de un număr de 8 săli de clasă.

Inf. Stoica Ana

În paralel cu Grădinița cu program normal, funcționează şi Grădinița cu program prelungit, care are 2 – 3 grupe de copii, în total, la cele două secții.

Directori la Grădinița cu program prelungit:

Şerdean Florica - 1971 – 1980

Ghirca Eugenia - 1980 – 1990
Botezan Anica - 1990 – 1998
Magyaroş Elisabeta 1998 şi în prezent.

Inf. Magyaroş Elisabeta

CLUBUL COPIILOR

La 1 octombrie 1976, îşi deschide porţile pentru toţi copiii din Iernut, Casa Pionierului. Instituţia funcţionează sub acest nume până la începutul anului 1990.

În momentul inaugurării, funcţionau catedrele: cultural artistică, karturi – electrotehnică şi biologie. Pe parcurs, numărul catedrelor a crescut şi s-a diversificat activitatea.

Cercul de cartinguri de la Clubul Copiilor

Activitățile sunt frecventate de aproximativ 800 copii anual, începând cu vârsta preşcolară şi până la 18 ani.

De-a lungul anilor, la diverse concursuri organizate la nivel județean sau național, s-au obținut locuri fruntaşe. Astfel, în anii 1985, 1987 şi 1990, copiii pregătiți la această instituție participă la faza națională a întrecerilor de karting. În 1989, un grup de copii participă la expoziția națională de artă populară, unde se clasează pe locul I, iar în 2004 se obține o mențiune la faza republicană, secțiunea artizanat.

Cercurile organizate la Clubul Copiilor completează şi îmbogățesc munca educativă din şcoală, copiii participând cu multă plăcere la activitățile organizate.

Directori : Turcu Viorica 1976 – 1990
Rad Maria 1990 - şi în prezent

Inf. Roşu Nina

GRUPUL ŞCOLAR IERNUT

Începând din anul şcolar 1962-1963, pe lângă Termocentrala Luduş-Iernut şi sub patronajul Ministerului Minelor şi Energiei Electrice, îşi începe activitatea Şcoala Tehnică de Maiştri, curs seral, având înscrişi un număr de 23 elevi în meseria termoenergetică.

Ținând cont de necesitățile Termocentralei, în anul şcolar următor, 1963-1964, se înființează şi o clasă de

Clădirea Grupului şcolar Iernut

electroenergetică cu 27 de elevi, ca apoi în anul şcolar 1964-1965, şcoala să se transforme în Grup Şcolar Energetic, având în componenţă Şcoala tehnică de maiştri, învăţământ seral, şi Şcoala tehnică de personal tehnic, învăţământ de zi, cu absolvenţi ai şcolilor medii. Grupul şcolar funcţionează cu titulatura Grupul Şcolar Energetic Luduş.

Conducerea Grupului Şcolar este asigurată de domnul maistru David Gheorghe.

Din darea de seamă asupra activităţii instructiv-educative şi gospodăreşti, desfăşurată în trimestrul al III-lea, an şcolar 1964-1965, reiese că în primul an de activitate al Grupului Şcolar Energetic s-au obţinut următoarele rezultate:

A.ŞCOALA TEHNICĂ DE MAIŞTRI

-Nr. elevi înscrişi la începutul anului şcolar.....107
-Nr. elevi veniţi în timpul anului şcolar.....0
-Nr. elevilor plecaţi în timpul anului şcolar.....5
-Nr. elevilor rămaşi la sfârşitul anului şcolar.....102
-Nr. elevi cu situaţia încheiată la învăţătură.....101
-Nr. elevi promovaţi.....83
-Nr. elevi corigenţi.....18
din care la un obiect.....14
-Procentaj promovaţi.....82, 17%

B. ŞCOALA TEHNICĂ DE PERSONAL TEHNIC

-Nr. elevi înscrişi la începutul anului şcolar.....60
-Nr. elevi veniţi în timpul anului şcolar.....0
-Nr elevilor plecaţi în timpul anului şcolar..... 4
-Nr. elevilor rămaşi la sfârşitul anului şcolar.....56
-Nr. elevi cu situaţia încheiată la învăţătură.....56
-Nr. elevi promovaţi.....29
-Nr. elevi corigenţi.....27
din care la un obiect.....6
-Procentaj promovaţi.....51,7%

Procentul de promovabilitate la şcoala tehnică de personal tehnic este considerat nesatisfăcător, şi în aceeaşi dare ce seamă se fac cunoscute neajunsurile şi greutăţile cu care s-a confruntat conducerea şi

personalul didactic în primul an de activitate al acestei şcoli, neajunsuri şi greutăţi care au condus la o asemenea situaţie.

În anul şcolar 1966-1967, se înfiinţează Şcoala profesională, curs seral, care îşi desfăşoară însă activitatea la Fântânele. Primele trei clase de şcoală profesională pregătesc un număr de 25 de elevi pentru meseria electrician pentru centrale şi staţii electrice, un număr de 30 elevi pentru meseria lăcătuş mecanic, întreţinere şi reparaţii cazane cu abur, şi 29 de elevi în meseria lăcătuş mecanic, întreţinere şi reparaţii turbine cu abur.

Numărul elevilor de la Grupul Şcolar Energetic creşte în anul următor (1967-1968), odată cu înfiinţarea Şcolii profesionale, curs de zi, cu un număr de 35 elevi, ce se pregătesc pentru meseria lăcătuş mecanic întreţinere şi reparaţii turbine cu abur.

În anul şcolar 1968-1969, nu se realizează clasa de profesională an I, curs de zi. Numărul elevilor de la Grupul Şcolar Energetic Luduş - Iernut este de 301 înscrişi în cele 4 forme de învăţământ: şcoală profesională curs de zi, şcoală profesională curs seral, şcoală de maiştri curs seral şi şcoala de specializare postliceală.

Urmând politica de dezvoltare continuă a Grupului Şcolar Energetic, în anul şcolar 1971-1972, se înfiinţează primele clase de şcoală profesională, curs de zi, care pregăteşte elevi în meseriile sudor, strungar şi finisor constructor, clasa de ucenicie la

locul de muncă, în meseria electrician C.S.R.T., cu un număr de 26 elevi, toţi băieţi pregătiţi pentru judeţul Mureş, şi 53 elevi, toţi băieţi, pentru alte judeţe.

În 1972-1973, se creează clasa de ucenicie la locul de muncă, în meseria strungar, cu un număr de 35 elevi, 30 băieţi şi 5 fete, toţi pregătiţi pentru alte judeţe. Liceul industrial electrotehnic se înfiinţează în anul şcolar 1974-1975, cu un număr de 152 de elevi (4 clase). Liceul funcţionează la adresa: str. Energeticii, nr. 1 (lângă Termocentrală). Anul şcolar următor, la liceu se realizează doar clase de anul I.

Numărul claselor de liceu creşte vertiginos în anul şcolar 1976-1977, când se realizează 7 (şapte) clase de anul I, 3 de electrotehnică şi 4 de mecanică, numărul total al elevilor crescând în consecinţă la peste 600, incluzând aici şi elevii de la şcoala profesională, curs de zi şi seral. Şcoala tehnică de maiştri şi cea postliceală nu mai funcţionează.

La conducerea Grupului Şcolar Energetic Iernut, din anul şcolar 1977-1978, se produc schimbări. Director este acum d-l prof. Nemeş Gheorghe, iar director adjunct este d-l David Gheorghe.

Un an mai târziu, sediul Grupului Şcolar Energetic Iernut se mută la adresa din str. Mihai Eminescu, nr. 9/A, adresă la care funcţionează şi în prezent. Numărul claselor creşte, încadrarea cu personal didactic este din ce în ce mai bună, iar baza materială cunoaşte o dezvoltare deosebită,

asigurându-se astfel condițiile pentru un învățământ de cea mai bună calitate.

Director adjunct devine d-l prof. Slev Ioan, care rămâne în funcție din 15 septembrie 1980, până la data de 16 iulie 1982, dată la care este numită în funcția de director adjunct d-na prof. Motorga Dorina.

Conducerea școlii este preocupată de creșterea nivelului de pregătire a elevilor, de îmbunătățirea bazei materiale și didactice, de crearea unor condiții deosebire de cazare și hrană pentru elevii interni.

Numărul claselor rămâne ridicat până în momentul când se renunță la generalizarea învățământului liceal.

În anul școlar 1987-1988, se produc din nou schimbări la nivelul conducerii școlii, datorate decesului directorului Nemeș Gheorghe. Este numit director d-na prof. Motorga Dorina, iar director adjunct d-l prof. Cociș Emandache.

În ianuarie 1990, cei doi directori sunt eliberați din funcție, fiind aleși d-l prof. Natea Iosif, în funcția de director, și ing. Cîrpaci Gheorghe, în funcția de director adjunct. Începând cu data de 1 septembrie 1990, d-l Cociș Emandache revine în funcția de director adjunct. Schimbarea din ianuarie 1990 a avut loc ca urmare a evenimentelor din decembrie 1989.

Echipa managerială este din nou schimbată, în urma concursului de ocupare a posturilor de directori și de directori adjuncți, în noiembrie 1998. Astfel, d-

na prof. Tămaş Ana devine directoare, iar d-l prof. Prihoi Vasile director adjunct.

Dacă istoria recentă a Grupului Şcolar Mecano-Energetic Iernut se caracterizează prin multe schimbări la nivel de conducere a şcolii, nu acelaşi lucru se poate spune despre dinamica resurselor umane, colectivul de cadre didactice rămânând destul de stabil.

La nivel de clase, se poate trage concluzia, de asemenea, că a existat o oarecare stabilitate. După Revoluţie, liceul a funcţionat cu 4 sau 3 clase la nivel de an de studiu, pregătind elevi în domeniul electrotehnic, mecanic, umanist (filologie), matematică-fizică şi chimie-biologie. Şcoala profesională, curs de zi, a pregătit de asemenea elevi în meseriile lăcătuş mecanic agregate energetice şi electroenergetician protecţia prin relee, automatizări şi măsurători centrale staţii şi reţele electrice.

La sfârşitul anului şcolar 1989-1990, din darea de seamă statistică interdepartamentală, reiese că la învăţământul liceal curs de zi, au fost înscrşi 496 de elevi, la învăţământul liceal seral 112 elevi, iar la învăţământul profesional curs de zi 253 de elevi, deci un total de 861 elevi.

Pentru o foarte scurtă perioadă de timp (anul şcolar 1990-1991), liceul poartă denumirea de Liceul teoretic Iernut, în acest an şcolar înfiinţându-se o clasă de profil uman (filologie), cu 26 de elevi, şi o clasă de matematică-fizică cu un număr de 28 de elevi. Aceste

două clase funcționează în același timp cu clasele de industrial deja consacrate. Clasa de profil teoretic umanist este singura de acest gen în istoria școlii.

La solicitările I.T.C. Iernut, începe din nou să funcționeze școala de maiștri curs seral.

În anul școlar 1991-1992, se înființează o altă clasă de profil teoretic, chimie-biologie, clasă care prinde rădăcini, devenind în timp una din clasele reprezentative ale școlii, absolvenții ei obținând rezultate deosebite la concursurile de admitere în învățământul superior și la olimpiadele școlare. Învățământul profesional, din păcate, scade din pondere. Dacă imediat după Revoluție, pe lângă școala profesională curs de zi, funcționa și o școală complementară, s-a ajuns ca an de an numărul claselor să se diminueze, ajungându-se în anul școlar 1999-2000 să se realizeze o singură clasă de anul I cu profil electric.

În perioada 1994-1996, a ființat și școala postliceală cu durata de 2 ani, pregătind absolvenți de liceu în meseria tehnician proiectant termoenergetic. În anul școlar 1994-1995, a funcționat o clasă cu un număr de 29 de elevi înscriși. La sfârșitul anului școlar au mai rămas doar 18, care au continuat studiile. După această promoție, nu au mai fost înființate până în prezent alte clase la învățământul postliceal.

Școala de maiștri curs seral revine în anul școlar 1998-1999, pregătind, la solicitarea Termocentralei,

elevi în meseriile maistru C.S.R.E şi maistru termoenergetician.

PROFILUL ACTUAL AL ŞCOLII

Începând cu anul şcolar 2002-2003, planul de şcolarizare a suferit modificări importante. Acest lucru se datorează faptului că, începând cu data de 1 septembrie 2002, ţinând cont de hotărârea Consiliului de administraţie al Inspectoratului Şcolar Judeţean Mureş din data de 14 ianuarie, 2002, şi de Reţeaua unităţilor de învăţământ preuniversitar de stat, care funcţionează în anul şcolar 2002-2003, prin Ordinul Ministerului Educaţiei şi Cercetării nr. 3579 din 22.04.2002, inspectorul şcolar general a decis comasarea Grupului Şcolar Agricol Iernut cu Grupul Şcolar Iernut (decizia nr. 91 din 10.05.2002). În această situaţie, în oraşul Iernut funcţionează doar un singur grup şcolar cu denumirea *„Grupul Şcolar Iernut"*, cu sediul în str. Mihai Eminescu nr. 9/A.

Numărul claselor a crescut şi au apărut profiluri noi la şcoala profesională şi Şcoala de Arte şi Meserii, cum sunt mecanica agricolă şi industrie alimentară. De asemenea, au apărut clase de liceu, învăţământ seral şi cu frecvenţă redusă.

În aceste condiţii, structura colectivului de cadre didactice şi nedidactice a suferit modificări, prin

venirea unor profesori de la fostul grup şcolar agricol, precum şi a unei laborante.

În anul şcolar 2006-2007, Grupul Şcolar Iernut a funcţionat cu 22 clase, din care 12 clase liceu curs de zi, 2 clase liceu frecvenţă redusă, 8 clase la Şcoala de Arte şi Meserii în profilurile mecanică agricolă şi industria alimentară, cu un efectiv de 485 elevi şi 30 cadre didactice şi maiştri, din care peste jumătate cu gradul didactic I.

O mare parte a absolvenţilor acestui liceu sunt în prezent medici, ingineri, profesori, farmacişti, jurişti, economişti etc.

De-a lungul anilor, unii dintre elevii Liceului au obţinut rezultate deosebite la concursurile pe meserii şi la disciplinele şcolare. În anul 1978, eleva Deteşan Daniela a ocupat locul I la concursul pe meserii – faza naţională, profil energetic, iar eleva Nemeş Angela locul II la profilul mecanic (Ploieşti – Brazi). În anul 1980, elevul Porkolab Ioan a ocupat locul II la concursul pe meserii – termomecanică – faza naţională, organizată la Timişoara. În anul 1983, elevul Cheţan Cristinel Ilie s-a calificat la faza naţională a olimpiadei de istorie, care a avut loc la Bacău. Meritul este cu atât mai mare cu cât elevul provenea de la un liceu cu profil tehnic. Elevul a fost pregătit şi îndrumat de către doamna profesor Schonauer Margareta.

Tot în anul 1983, la concursul pe meserii organizat la Galaţi, elevul Hulpe Ioan a obţinut locul

II la profilul mecanică. Cei patru elevi care au participat la concursurile pe meserii au fost pregătiţi de maistrul Sărăcuţ Vasile.

În anul 1997, eleva Vlasiu Alina din clasa a IX-a C a obţinut menţiune la faza naţională a Olimpiadei de biologie.

În anul 1998, elevul Tegla Cosmin, din clasa a-X-a C, a ocupat locul III la faza naţională a Olimpiadei de biologie, pentru ca un an mai târziu, acelaşi elev să ocupe locul I pe ţară la Olimpiada de biologie şi, prin urmare, participă la Olimpiada internaţională de biologie de la Uppsala – SUEDIA, unde obţine o menţiune.

Ambii elevi participanţi la olimpiadele de biologie au fost pregătiţi şi îndrumaţi de către doamna profesor Motorga Dorina, iar amândoi sunt în prezent absolvenţi de medicină.

Baza didactico-materială

Grupul Şcolar Iernut dispune de 20 săli de clasă din care: 9 laboratoare şi 11 cabinete. Pe lângă acestea, mai are în dotare şi 5 ateliere, o sală de sport, o cantină cu 200 de locuri şi un internat cu 304 locuri.

Biblioteca şcolii dispunea în anul 2000 de un numnăr de 8.300 volume, care se completează la data preluării Liceului Agricol (2002) cu un număr de 3.000 de volume, iar în perioada 2004-2006 se cumpără pentru bibliotecă încă 839 de volume. La 1

ianuarie 2007, existau în bibliotecă un număr de 12.139 de volume, bibliotecă de care s-au îngrijit de-a lungul timpului mai mulţi bibliotecari, după cum urmează: Mesaroş Rodica, Puşcaş Viorica, Vlassa Virginia, Boitoş Maria, Ganea Doinița.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL AGRICOL

Învățământul agricol a funcționat la Iernut încă din perioada interbelică, sub forma unei Şcoli Confesionale de iarnă, transformată după 1948 în Şcoală Profesională Agricolă de Stat. În intervalul 1960-1964, şcoala profesională dispunea de câte o clasă la cele două secţii – română şi maghiară, la secția română mai existând şi o clasă de maiştri agricoli.

Din anul 1962, Şcoala Profesională Horticolă se transformă în Şcoala Tehnică Horticolă, unde în paralel funcționa şi o clasă de maiştri horticoli.

Din anul 1966, şcoala este comasată cu Şcoala Tehnică Agricolă din Tg.Mureş, astfel că la Iernut învățământul agricol îşi încetează activitatea (inf. Rus Maria). După un interval de 11 ani, prin transformarea Liceului Teoretic în Liceu Agricol, se reînființează învățământul agricol la Iernut.

Transformarea în Liceu Agricol a Liceului Teoretic a venit ca o cerință din partea Direcției Agricole Mureş, care a ținut seama de dezvoltarea

agriculturii în zonă, de necesitatea executării lucrărilor de îmbunătățiri funciare, cu alte cuvinte de necesarul de forță de muncă calificată în domeniul agriculturii.

Specializările inițiale au fost:

- mecanic îmbunătățiri funciare
- muncitor în domeniul horticol.

Până în anul 1983, liceul a funcționat în cele două clădiri de pe strada D.Traiană (într-una din ele își are în prezent sediul EON Gaz metan), iar din 1983, în castelul medieval din Iernut (unde funcționase și Școala Horticolă).

În același an, școala trece din subordinea Departamentului de Îmbunătățiri Funciare în subordinea Departamentului de Horticultură din cadrul Ministerului Agriculturii. Aceasta datorită faptului că la Iernut s-au construit sere pe o suprafață de 24 ha., care necesitau forță de muncă calificată.

La nivel local, liceul era patronat de S.C.P.L. Iernut, care asigura încadrarea cu cadre de specialitate și locuri pentru instruirea practică.

În noua locație, pe lângă amenajarea de laboratoare și cabinete, a fost amenajat un parc pentru mașinile agricole și înființată o fermă agricolă (pomicultură, viticultură, legumicultură, precum și o micro-seră).

Numărul claselor a crescut an de an, ajungând la 20 de clase din care:

- 8 clase la liceu – specializarea horticultură și mecanic îmbunătățiri funciare

- 9 clase la şcoala profesională - specializarea horticultură şi mecanic îmbunătăţiri funciare
- 3 clase la învăţământul seral.

De-a lungul anilor, numărul mediu de clase a fost de 14-15.

După Revoluţie, interesul pentru agricultură a scăzut, cu toate că numărul celor care lucrau în agricultură a crescut. Drept urmare, numărul claselor a scăzut de la an la an, astfel că s-a ajuns ca la liceu să nu se mai înfiinţeze nici o clasă, iar la şcoala profesională a rămas un număr mic de elevi. Consecinţele nu au întârziat să apară. În anul 2002, Liceul Agro-industrial a fost comasat cu Grupul Şcolar Iernut.

În cei 25 de ani de funcţionare, Liceul Agro-industrial Iernut a avut la conducere, în calitate de director, mai multe cadre didactice, după cum urmează:

– 1977 – 1982 – prof. Nagy Alexandru

– 1982 – decembrie 1989 – prof. Tămaş Ana

– decembrie 1989 – august 1990 – prof. Morariu Mircea

– septembrie 1990 – martie 1992 – prof. Andreica Gheorghe

- martie 1992 – decembrie 2001 – prof. Păcurar Petru

- ianuarie 2002 – august 2002 - prof. Adam Mircea

VIAȚA CULTURALĂ

În anul 1948, se înființează Căminul Cultural din Iernut, pe locul actualei clădiri a Primăriei, iar în anul 1964 s-a construit actuala Casă de Cultură, cu o sală de spectacole cu peste 400 locuri, săli pentru bibliotecă, lectură, cinematograf.

Încă din anul înființării Căminului Cultural, formația corală s-a clasat pe locul I pe județ, iar doi ani mai târziu a ocupat același loc.

În 1967, formația corală ocupă locul II pe raion, iar în 1968 locul III. Brigada artistică de agitație câștigă în 1967 locul I pe regiune.

În afara acestor activități de succes, în cadrul Căminului Cultural și apoi a Casei de Cultură s-au organizat conferințe pe diverse teme, jocuri distractive etc .

Mai târziu, activitățile culturale s-au desfășurat sub egida Festivalului Național "Cântarea României".

De-a lungul anilor, formația de dansuri a Casei de Cultură, alcătuită din echipele de dansuri ale satelor Sălcud și Deag, a obținut locul I la faza națională a Festivalului "Cântarea României" organizat la Mediaș (1983) și Cluj-Napoca (1985).

Succese demne de a fi menționate a obținut taraful de muzică populară al Casei de Cultură.

Imediat după evenimentele din decembrie 1989, descătușați de obligativitatea participării la simpozioane, colocvii, dezbateri politice, locuitorii

Iernutului s-au îndepărtat de Casa de Cultură. Prezența în spectacole la Iernut a unor mari artiști ai scenei românești a apropiat din nou de Casa de Cultură publicul spectator.

În anul 2001, se înființează Ansamblul Artistic "IERNUȚEANA" al Casei de Cultură. După o perioadă de rodaj, membrii Ansamblului, format din copii, a început să participe la festivaluri locale, județene sau naționale. Activitatea Ansamblului a culminat cu participarea în vara anului 2007 la Festivalul Mondial de Folclor de la Veneția (Italia), unde s-a bucurat de unanime aprecieri, primind invitații de a participa și la alte festivaluri europene. S-au încheiat și contracte de parteneriat și colaborare cu teatrele de păpuși, cu ansambluri profesioniste.

Ansamblul „Iernuțeana"

La Casa de Cultură au avut şi au loc lansări de carte, expoziţii de pictură, grafică şi alte activităţi.

Directori ai Căminului Cultural (Casei de Cultură): Hamar Martin, Draia Francisc, Fodor Andrei, Creangă Ion, Paşca Teofil, Mureşan Gheorghe, Stef Ioan, Chioralia Ştefan, Luca Ştefan, Cormoş Ovidiu, Luca Ştefan, Anton Maria, Medar Ioan, Precup Liviu.

BIBLIOTECA

La 1 martie 1953, se înfiinţează Biblioteca Comunală Iernut, cu un fond de 1964 volume, care provin din donaţii făcute de Biblioteca Raională Luduş şi Cooperativa de Consum Iernut.

În 1964, se înfiinţează o bibliotecă sindicală pentru salariaţii Termocentralei, care în 1967 se unifică cu Biblioteca Comunală. Fondul de carte ajunge la 10.325 de volume şi un număr de 1100 cititori.

Biblioteca îşi desfăşoară activitatea în noul club muncitoresc (Casa de Cultură), în patru încăperi dotate cu mobilier corespunzător.

La sfârşitul anului 1971, fondul de carte ajunge la 20.325 volume.

În anul 1990, se face inventarierea bibliotecii şi se scot din circulaţie un număr de 12.500 volume.

Sala de lectură a Bibliotecii

După 1990, creşte încet, încet, numărul volumelor şi se îmbogăţeşte fondul de referinţă al bibliotecii. Din păcate, scade numărul cititorilor.

În prezent, numărul total al publicaţiilor a ajuns la 30.000 de volume, iar numărul cititorilor la 830, majoritatea elevi şi studenţi.

Bibliotecari: Bonta Ioan, Vuţă Virginia, Gurghian Dana.

Inf. Virginia Vuţă, Gurghian D.

VATRA ROMÂNEASCĂ

Organizaţie apolitică, a fost înfiinţată în februarie 1990 la Tg.Mureş, în condiţiile în care Statul Român trecea printr-o gravă criză de autoritate, situaţie de care au căutat să profite unele căpetenii ale U.D.M.R., care au organizat rebeliunea antistatală de la Tg.Mureş din martie 1990.

Promovând valorile româneşti, Vatra Românească şi-a dobândit un mare prestigiu şi foarte mulţi adepţi.

La Iernut, Vatra Românească a fost înfiinţată în martie 1990. Şi la Iernut, Vatra Românească a avut numeroşi membri şi simpatizanţi. A fost perioada când sub egida Vetrei Româneşti se organizau spectacole de înaltă ţinută artistică şi patriotică.

Treptat, activitatea acestei organizaţii s-a diminuat, astfel că în prezent aproape că nu mai există asemenea activităţi.

Primul preşedinte al Vetrei Româneşti la Iernut a fost prof. Andreica Gheorghe, urmat de prof. Cormoş Ovidiu.

CERCUL ASTRA IERNUT

S-a înfiinţat în 21 noiembrie 2006. Pentru realizarea scopurilor şi idealurilor sale nobile, în activitatea sa organizează:

- sesiuni ştiinţifice, simpozioane, conferinţe, spectacole, expoziţii, comemorări, excursii etc.

Deşi a trecut puţin timp de la înfiinţarea cercului, au fost deja organizate câteva activităţi cultural – patriotice.

Preşedinte de onoare al cercului prof. Sever Pop. Preşedinte prof. sing. Simona Henteş.

Inf. Henteş Simona

Clubul Dialog XXI

În anul 1996, un grup de persoane din diverse domenii de activitate s-au strâns în jurul ideii de a constitui un grup de dialog, un club al ideilor. Clubul s-a denumit „Dialog XXI", după secolul care se apropia.

În perioada celor 3 ani şi jumătate cât a funcţionat, membrii clubului au dezbătut aproape 90 de teme din cele mai diverse domenii.

Membrii clubului s-au implicat în unele activităţi de natură culturală, expoziţii, concursuri pentru copii, lansări de carte etc.

Secretarii clubului (pe câte o perioadă de 6 luni): Mărginean Cornel, Tiţiu Victor, Mareş Mircea, Grama Augustin, Ganea Doinița, Pantea Constantin, Paşca Maria – Dorina, Hărăstăşan Eugen jr. Alţi membri activi – Furman Marcel, Feier Silviu, Olteanu Gheorghe, Călugăr Cornel şi Haţegan Ioan.

Cea mai mare realizare a Clubului „Dialog XXI" rămâne inițierea și statuarea sărbătoririi Zilei orașului Iernut și construirea unui monument al orașului ca loc pentru înscrierea dezvoltării, ca un fel de registru scris pe piatră pentru memorarea unor realizări semnificative și împliniri civice.

Clubul a organizat primele trei ediții ale sărbătorii orașului, cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local. La edițiile din anii 2000 – 2007, activitatea clubului s-a restrâns la organizarea secțiunii culturale a sărbătorilor. În această perioadă, clubul a fost reprezentat de către Mărginean Cornel.

Ideea de bază a organizării acestor zile rămâne adunarea celor plecați și a celor rămași acasă, tineri și vârstnici, în centrul orașului, pentru câteva zile, în care să se producă solidarizarea și prietenia între toți locuitorii orașului, indiferent de vârstă, statut social, de naționalitate sau religie.

Informații : Mărginean Cornel

Sănătatea și asistența socială

Primul medic generalist, dr. Ancean Florian, a venit la Iernut în anul 1949. El a înființat prima Maternitate și un Cabinet medical pe str. Tudor Vladimirescu. De asemenea, până în 1959, lucrează ca medic și Apolțan Ioan, deși nu avea studiile definitivate.

Spitalul

Până în anul 1960, mai lucrează şi alţi medici la Iernut, perioade mai scurte sau mai lungi de timp.

În 1960, este repartizată la Iernut o familie de medici: dr. Lukacs Maria - medic pediatru şi dr. Lukacs Laszlo - medic stomatolog. Prin venirea unui medic stomatolog îşi începe activitatea şi un Cabinet de stomatologie.

Începând cu această perioadă, sporeşte numărul medicilor veniţi la Iernut. Fenomenul poate fi legat de construcţia Termocentralei.

O perioadă de aproape 20 de ani (1967-1986) îşi desfăşoară activitatea dr. Szigethy Laszlo, medic generalist şi şef al Dispensarului din localitate.

Spitalul şi Căminul de zi

Conducerea Dispensarului este asigurată în continuare, până în 1996, de către dr. Fărcaş Ovidiu.

Condiţiile nu erau uşoare, mai ales pentru munca de teren, în satele aparţinătoare, când deplasarea se făcea, indiferent de condiţiile atmosferice, cu şareta, apoi cu trăsura.

Între anii 1980-1989, a fost o fluctuaţie de medici, rămânând la Iernut dr. Schlett Oliver, dr. Simion Dan, dr. Şamşudean Mihăilă Maria şi medicul pediatru dr. Gliga Veronica.

În anul 1998, activitatea Dispensarului a fost preluată de medicii de familie.

De-a lungul anilor, activitatea Dispensarului s-a desfăşurat în mai multe clădiri, adesea improvizate. Abia în 1984, a fost construită clădirea Dispensarului de pe str. Avram Iancu, Nr.2.

Spitalul a luat fiinţă în 1953. Avea 30 paturi şi un medic.

Ca şi Dispensarul şi Spitalul şi Maternitatea au dispus de mai multe locaţii, ultima cea de pe str. Avram Iancu, nr.2, fiind construită special cu această destinaţie şi dată în folosinţă în anul 1968.

În perioada cât a funcţionat, Spitalul a fost condus de dr. Şerban Ioana, dr. Grauzer Ana-Maria şi de dr. Takacs Eniko, iar Maternitatea de dr. Şerban Ioana. În 1972, Spitalul dispunea de 3 medici specialişti, 6 asistente medicale cu studii medii, 7 surori medicale, 4 moaşe şi 15 persoane cu pregătire elementară care deserveau cele 50 de paturi din spital şi cele 30 de paturi de la creşă. Tot la acea dată, Dispensarul uman dispunea de 5 medici, 9 asistente medicale cu studii medii, 3 moaşe şi 4 persoane cu pregătire elementară.

În 1992, Dispensarul dispunea de 9 medici, din care 2 stomatologi.

În prezent, în locul Spitalului, care şi-a încetat activitatea în anul 2002, funcţionează Unitatea de asistenţă medico-socială, a cărui şef este dr. Simion Dan.

Ca medici stomatologi şi-au desfăşurat activitatea, o lungă perioadă de timp, dr. Buta

Gheorghe - din 1975 până la ieşirea în pensie în 2005 şi dr. Roşca Ioan – din 1978 şi în prezent.

Ambii medici de la construcţia Dispensarului îşi desfăşoară activitatea în această clădire.

Menţionăm că în ultimii ani, la Iernut mai funcţionează trei cabinete stomatologice particulare.

De asemenea, începând cu anul 2003, funcţionează şi un Centru medical de diagnostric şi tratament, care dispune de următoarele cabinete de specialitate: urologie, neurologie, interne, ginecologie, dermatologie, ecografie, endocrinologie şi psihiatrie. Centrul are un număr de 8 angajaţi. Administratori: medic Simion Dan şi medic Simion Carmen – doctor în ştiinţe medicale.

Prima farmacie a fost deschisă în Iernut în anul 1935. Din anul 1962,, lucrează ca farmacist Szepesi Eugen, în clădirea actualei Farmacii de pe strada 1 Decembrie 1918. Începând cu 1956, i se alătură farmacistul Schlett Oliver, care din 1958 conduce activitatea Farmaciei până la ieşirea în pensie, în 1985.

În prezent, această Farmacie este privată şi aparţine de Farmacia Aesculap Tg-Mures.

Pe lângă această Farmacie, în prezent mai funcţionează două farmacii, ambele private şi anume: PARACELSUS, proprietar farmacist Mândraş Maria, şi ANASTASIA, proprietar Corla Ioan.

De asemenea, începând cu anul 2001, pe lângă Primăria şi Consiliul Local Iernut funcţionează S.M.U.R.D. Iernut, cu un număr de 6 angajaţi.

Inf. Dr. Schlett Olver şi Budik Irma

Asociaţia „Rază de Soare"

Este o asociaţie nonguvernamentală şi fără scop patrimonial. A luat fiinţă la 28.12.2000, având ca fondatori: Anton Maria - preşedinte, Anton Gheorghe – vicepreşedinte, şi dr. psiholog Paşca Maria Dorina - vicepreşedinte.

Asociaţia îşi desfăşoară activitatea în cadrul Centrului de zi „Rază de soare" pentru copiii şi tinerii cu cerinţe educative speciale (CES) din Iernut şi zona limitrofă.

Asociaţia are ca scop atât recuperarea bio-psiho-socială, prevenirea eşecului şcolar, cât şi reintegrarea şi socializarea persoanelor CES.

În perioada 2000-2007, au beneficiat de serviciile sale, permanent, temporar sau ocazional, un număr de 89 de persoane asistate.

Asociaţia este deservită de 7 persoane voluntare. Cunoscut şi apreciat pentru activitatea şi rezultatele obţinute, Centrul de zi „Rază de soare" are ca puncte de pornire: încrederea, speranţa, dragostea şi dăruirea, dovedind omenia celor care lucrează aici. **(inf. Paşca Maria Dorina)**

Centrul de servicii sociale de îngrijire la domiciliu pentru persoanele în vârstă

Centrul s-a înființat în anul 2004, cu fonduri P.H.A.R.E. A funcționat în perioada anilor 2004-2006 sub această siglă, iar din 2006, prin alocare de fonduri de la bugetul de stat, aparține de Primăria orașului Iernut.

În perioada anilor 2004-2007, Centrul a luat în evidență un număr de 104 cazuri sociale, din care 75 sunt asistați (li se acordă asistența necesară). Vizitele se fac după caz, zilnic sau săptămânal.

Centrul dispune de personal de specialitate și de o mașină cu ajutorul căreia se pot realiza serviciile sociale cerute de persoana asistată.

Ca obiectiv principal, Centrul își propune asistarea și îngrijirea la domiciliu a persoanelor în vârstă. (inf. Nicoară Ioana).

Circumscripția Sanitar-Vaterinară Iernut

Activitatea sanitar-veterinară la Iernut a fost condusă de dr. Bogdan Candin în anii 1948-1950, în cadrul Camerei Agricole.

Odată cu venirea în 1950 a dr. Ștefănescu Ioan la Iernut, s-a înființat Dispensarul sanitar-veterinar de pe strada Tudor Vladimirescu.

Raza de activitate era destul de largă, ajungând până la Petrilaca, Cucerdea, Sânpaul, Vaidei, Căpuș,

dr. Ştefănescu având doar o singură persoană care îl ajuta în activitate - pe Moga Nicolae.

Începând cu 1960, raza de activitate s-a redus la localităţile componente oraşului Iernut în prezent.

Dr. Ştefănescu Ioan a lucrat la Iernut 25 de ani, în 1975 ieşind la pensie. Era un om cunoscut pentru corectitudinea, punctualitatea şi pretenţiile pe care le avea faţă de crescătorii de animale.

Din 1975 şi până în prezent, funcţionează ca medic veterinar dr. Ştefănescu Cornel, fiul fostului doctor veterinar. Se poate vorbi, iată, de o performanţă – tatăl şi fiul au slujit într-o singură localitate aproape 60 de ani. (Inf. dr. Ştefănescu Cornel)

Din 1975, funcţionează până în 1989 ca medic veterinar de teren dr. Pop Aurelia, iar din 1989 şi în prezent ca medic la controlul şi siguranţa alimentelor. În prezent, în Iernut funcţionează două farmacii veterinare : proprietari dr. Santa Bogdan şi dr. Hamar Deneş.

S.C. Consumcoop Iernut SA

Cooperaţia de consum îndeplineşte în viaţa economică rolul de comerciant, de intermediar între producători şi consumatori, mai ales în comerţul cu amănuntul. Ea contribuie la o mai bună aprovizionare a locuitorilor cu produsele necesare consumului sau unor activităţi productive.

Membrii cooperatori plătesc o anumită sumă, drept cotizaţie, la fondul social.

Consumcoop Iernut s-a înfiinţat în 1948.

Până în 1989, sectorul cooperatist s-a dezvoltat atât prin construcţii noi, cât şi prin mărirea gamei de prestări servicii.

De-a lungul anilor, magazinele de la parterul blocului 1 din cartierul 1 Decembrie au fost şi, parţial, mai sunt încă folosite de Cooperativa de consum, proprietar fiind Termocentrala Iernut.

În anul 1970, pe strada Avram Iancu s-a ridicat un complex de prestări servicii către populaţie. În 1973, s-a construit restaurantul „Mărul roşu", iar în 1985, Complexul comercial de la parterul blocului 1 din cartierul Gheorghe Doja.

La un moment dat, numărul unităţilor prestatoare de servicii către populaţie a ajuns la 15.

Numărul salariaţilor până în 1989 a fost variabil, fiind cuprins între 100 şi 150 de angajaţi. După 1989, numărul salariaţilor s-a redus, ajungând în prezent la 26. Aceasta, în contextul apariţiei unor legi care vor încuraja dezvoltarea sectorului privat.

În prezent, o parte din spaţiile comerciale au fost închiriate unor persoane private, care desfăşoară diverse activităţi. (Inf. Muntean Vasile).

Dacă activitatea Cooperativei de consum s-a restrâns mult după 1989, sectorul privat a cunoscut o puternică dezvoltare, apărând şi la Iernut, ca peste tot în ţară, diverse butikuri, magazine, activităţi

prestatoare de servicii, unele dintre ele având o durată scurtă de funcționare.

În prezent, firmele care au o pondere ridicată în activități comerciale sunt cele ce aparțin domnilor: Maer Vicu, Șăulean Emil, Pantics Elisabeta, Pantics Janos, Moldovan Panfil, Mărginean Vasile, Bercea Tănase.

Președinți: Ignat Vasile, Roman Gheorghe, Boanta Cornel, Joldeș Nicolae, Guțiu Mihai, Tămaș Cornel, Pavel Vasile, Rădulescu Marius și Muntean Vasile.

Coopertiva de Credit

Coopertiva de Credit a luat ființă în anul 1952, din inițiativa domnilor Lupșa Victor, Vlassa Leonida și Szanto Alexandru.

În anul 1968, cooperativele de credit din Sânpaul și Iclănzel au fuzionat cu cea din Iernut, rezultând o cooperativă mai puternică și a cărui scop era întrajutorarea membrilor asociați.

Cooperativa acordă împrumuturi bănești membrilor asociați din raza sa de activitate, al cărui număr este de aproape 900.

Cooperativa funcționează cu un număr de trei angajați. (inf. Vescan Aurelia)

B.C.R. Agenţia Iernut

A fost înfiinţată în 1991 (activitatea propriu-zisă demarând la 1 iulie 1991) cu scopul de a deservi atât persoane juridice cât şi persoane fizice în operaţiuni bancare de creditare sau de păstrare de economii băneşti. Până în octombrie 2006, B.C.R a avut capital integral de stat, iar după această dată acţionar majoritar a devenit Esste Bank Austria.

Din 1991 până în 2007, conducerea Agenţiei a fost asigurată de următorii directori executivi:

Puşcas Susana- 1991-1992
Marian Ioan 1992-1993
Rusu Adriana 1993-2007
Dudilă Ovidiu Lucian, din iulie 2007

Numărul de personal angajat era în anul 1991 de 25, iar în iulie 2007 a ajuns doar la 8 angajați.

Numărul clienților deserviți a ajuns în 2007 la 210 persoane juridice şi persoane fizice autorizate şi 4800 persoane fizice pentru care se gestionează un număr de aproximativ 9700 de conturi.

Evoluția acestei unități bancare se prezintă ca o curbă sinusoidală, cu urcuşuri şi coborâşuri, urmând dezvoltarea economico-socială a zonei oraşului Iernut. (inf. ec. Adriana Rusu)

Banca Transilvania

Menționăm că o scurtă perioadă de timp, la Iernut a funcționat şi Banca Agricolă.

În iunie 2007, a fost înființată o agenție a Băncii Transilvania, având ca director executiv pe Călugăr Ovidiu, cu un număr de 5 angajați.

Agenția Finanțelor Publice

AFP Iernut, ca şi instituție publică, ia ființă în anul 1990, ca urmare a creşterii numărului activităților economice pe baza liberei inițiative, înființarea de întreprinderi mici, asociații cu scop lucrativ, asociații familiale, prestarea unor activități de către persoanele fizice în mod independent.

Agenția Finanțelor Publice şi Poliția

În anul 1990, la nivelul oraşului Iernut, funcționează 30 persoane fizice autorizate şi asociații familiale, două întreprinderi mici şi mijlocii, opt societăți cu capital de stat. Ca şi domenii de activitate, primează prestările de servicii, respectiv confecții,

prelucrarea lânii, cojocărie, tricotaje, morărit,confecţii metalice, precum şi activitatea în domeniul agriculturii, cultivarea legumelor, cerealelor, creşterea animalelor.

În această perioadă, AFP Iernut colectează şi veniturile aparţinând bugetului local până în anul 1999, când acestea au fost preluate de Consiliul Local.

Începând din anul 1991, odată cu tranziţia spre economia de piaţă, întreprinderile mici şi mijlocii se transformă în societăţi comerciale cu răspundere limitată, cele cu capital de stat încep procesul de privatizare şi, an de an, apar tot mai multe societăţi comerciale cu răspundere limitată, societăţi pe acţiuni, precum şi societăţi agricole care au luat naştere din fostele Cooperative Agricole de Producţie.

În anul 1999, au fost arondate instituţiei noastre şi comunele Cuci, Cucerdea, Iclănzel, Ogra şi Sânpaul, cu satele aparţinătoare.

Numărul societăţilor comerciale precum şi al presoanelor fizice autorizate creşte an de an, astfel că în anul 2007, pe raza noastră de activitate funcţionează 281 societăţi cu răspundere limitată, 10 societăţi agricole, 91 asociaţii non profit, 136 puncte de lucru, 255 persoane fizice autorizate şi asociaţii familiale. Domeniile de activitate s-au diversificat în decursul anilor, astfel că acestea desfăşoară activităţi de comerţ, alimentaţie publică, prestări servicii în diferite domenii de activitate, producţie, profesii

libere, respectiv (cabinete medicale individuale, stomatologice, veterinare). (inf. Gurghian Simona)

Gaz metan Districtul Iernut

În Iernut, gazul metan a fost introdus în anul 1956. Localitatea era deservită de o echipă formată din 7 muncitori, condusă de Sîvu Gheorghe, şi care aparţinea de Întreprinderea Comunale Luduş.

Din 1976, la Iernut s-a constituit o Formaţie Operativă de Lucru (FOL), compusă din 30 de muncitori, condusă de maistrul Gherasim Iosif.

Din 2002 până în 2006, şef de formaţie a fost Szanto Aurelian.

În anul 2006, formaţia a devenit District, care deserveşte 11 localităţi. Districtul are 26 de angajaţi, 3806 de abonaţi casnici şi 120 agenţi economici.

De la 1 august 2006, şef de district a devenit maistrul Truţă Gheorghe.

În prezent, acţionarul majoritar este concernul german E.ON cu o cotă de 51%. (inf. Truţă Gheorghe)

Baza de recepţie

În anul 1948, s-a construit magazia de cereale cu o capacitate de 1500 tone, unde se depozitau cotele predate de producătorii particulari.

După înfiinţarea C.A.P. Iernut şi ulterior a celorlalte din zonă, crescând cantităţile predate la

fondul de stat, s-a impus construirea altor spații de depozitare și uscare, ceea ce s-a și realizat în perioada următoare.

După anul 1990, rolul bazei de recepție a scăzut, depozitându-se cantități tot mai mici de cereale.

Până în 1996, Baza de recepție a aparținut de Comcereal Mureș. În 1996, s-a privatizat, păstrându-și activitatea de bază, respectiv recepționarea, condiționarea, păstrarea și livrarea cerealelor.

La 1 noiembrie 2006, s-a înființat o nouă societate: SC Gran SA cu sediul în orașul Iernut.

La această societate, lucrează 8 persoane calificate. Produsele depozitate se află în custodia societății, livrarea lor fiind dispusă de producătorul agricol. (inf. Maioș Maria)

AUTOGARA

În scopul deservirii personalului călător, în anul 1975 s-a înființat Autogara Iernut. Și-a desfășurat activitatea până în anul 1999.

În afară de parcul de autobuze, mai exista și o coloană auto, care deținea peste 50 de camioane.

În perioada 1980 – 1990, la Iernut a funcționat și Autobaza de transport specializat pentru agricultură (ITSAIA) și o autocoloană a acesteia, care a deservit toate unitățile de profil agricol din localitate, atât cele de stat cât și cooperatiste.

Şef la ITSAIA a fost dl. Furman Marcel. (Inf. Hada Elena).

Sistemul Hidro-edilitar Iernut
- Serviciul de apă-canal -

Activitatea de gospodărie comunală Iernut îşi are începuturile în anii 1961-1962, odată cu construirea Termocentralei. Angajaţii Termocentralei au fost cazaţi în cele 14 blocuri de locuinţe construite până în 1965. Pentru aceste edificii edilitare trebuia asigurată apa, canalizarea şi agentul termic, servicii administrate de Termocentrală. Apa era furnizată de la Uzina de apă Cipău de către Întreprinderea de Gospodărie Orăşenească Târnăveni, întreprindere care a construit în anul 1957 acest obiectiv pentru alimentarea cu apă a oraşului Târnăveni, şi care a început să furnizeze apă la blocurile de locuinţe din Iernut la începutul anului 1962. Tot atunci s-a construit şi un sistem de canalizare şi o staţie de epurare pe strada Unirii.

În anul 1971, se înfiinţeză un sector de gospodărie comunală, condus de Brustur Ioan Romul, administrat de E.G.C.L Luduş. Serviciul de salubritate era administrat de Primărie.

În anul 1983, la conducerea serviciului de Gospodarie Comunală este numit Vlasiu Ioan.

În anul 1991, s-a constituit o unitate locală de gospodărie comunală denumită RAGCL Iernut,

condusă de Furman Marcel. Serviciul preia de la Primărie salubritatea şi activitatea de construcţii.

În 1995, RAGCL se transformă în SC Prescom Iernut SA, condusă de Anton Gheorghe.

O parte a facturilor de apă, canal-salubritate şi termoficare nefiind achitate de cetăţeni, mulţi dintre ei pierzându-şi locurile de muncă, a adus SC Prescom SA în incapacitate de plată, apărând pericolul sistării apei şi a agenetului termic. Drept urmare, în noiembrie 2002, Consiliul Local Iernut preia în administraţie proprie serviciul de apă-canal şi ceea ce mai rămăsese din termoficare prin Serviciul Public de Gopodărie Comunală Iernut, condus de Călugăr Cornel. Cu sprijinul Administraţiei locale, în trei ani, serviciul a fost rentabilizat.

Deoarece accesarea de fonduri comunitare în scopul reabilitării sistemului de apă şi canal presupune un operator regional, Consiliul Local Iernut a concesionat în iulie 2006 SPGC Iernut Companiei Aquaserv SA Târgu-Mureş. Rezultatele acestei colaborări se văd deja: partea de nord-est a oraşului are în proporţie de 90% reţele şi branşamente de apă noi. S-au mai efectuat şi alte lucrări, iar pe rol sunt şi alte proiecte de investiţii de mare importanţă – alimentarea cu apă şi canalizarea satelor Sfântu Gheorghe, Sălcud Cipău şi Deag. (Inf. manager sucursală Aquaserv Iernut, ing. Cornel Călugăr.)

Capitolul V

ACTIVITATEA SPORTIVĂ

S-a practicat şi se practică la diverse discipline, organizat sau mai puţin organizat. Şi la Iernut, ca şi în multe alte localităţi din ţară şi nu numai, de cea mai mare popularitate se bucură fotbalul.

După al II-lea război mondial, fotbalul iernuţean a fost prezent tot timpul în campionatele regionale sau judeţene.

Din 1947 până în 1952, echipa de fotbal s-a numit „Victoria", apoi „Recolta", susţinută de C.A.P. Iernut.

La începutul deceniului VII, odată cu înfiinţarea Termocentralei, echipa îşi schimbă numele în „Energia", fiind susţinută de conducerea Termocentralei din acea perioadă.

După 1979, prin renunţarea conducerii Termocentralei la sprijinirea echipei de fotbal, un grup de foşti jucători a preluat conducerea echipei.

Activitatea fotbalistică din Iernut a atins cea mai mare performanţă de până atunci, în 1990, când echipa a câştigat campionatul judeţean, dar n-a reuşit promovarea în divizia C.

Apogeul l-a cunoscut în 1993, în Cupa României, când, rând pe rând, a scos din competiţie echipe din eşaloane superioare, fiind eliminată în cele din urmă de către deţinătoarea de atunci a trofeului şi

câştigătoarea ediţiei 1993-1994 a Cupei, cunoscuta echipă Universitatea Craiova.

Jucătorii care au făcut parte din acea echipă au fost: Maşca Dorin, Balea Eusebiu, Fodor Ianoş, Fodor Iosif, Gheorman Florin, Roiban Liviu, Luca Florin, Belean Vasile, Sabău Ioan, Hădărig Valean, Mărginean Mihai, Vintilă Dorin, Boncea Valer, Apolţan Radu, Kovacs Zolan şi Iernuţan Nicolae. Antrenor Fodor Ianoş.

În 1995, câştigă din nou campionatul judeţean, sub denumirea de Nutrimur Iernut, dar nici de data aceasta nu reuşeşte promovarea în eşalonul superior, fiind învinsă de echipa Carpaţi Mârşa.

Din 1995, n-a mai reuşit vreo performanţă notabilă.

Din 1997, se numeşte FC Iernut. De menţionat numele unor fotbalişti care au activat la Iernut şi care datorită valorii lor au ajuns la echipe din eşaloane superioare: Mardan Alexandru - U. Cluj şi Unirea Dej, Hamar Francisc - ASA Tg-Mureş, Nemeş Ioan - CSU Braşov, Cenan Constantin - Chimica Târnăveni şi Gaz Metan Mediaş, Petriş Tiberiu - ASA Tg-Mureş, Mărginean Gheorghe - Chimica Târnăveni, Debrecen (Ungaria), Veres Arpad - Chimica Târnăveni, Marius Radu - Chimica Târnăveni, FC Argeş, Sopron (Ungaria), dar şi în Naţionala de Tineret a României, Dicher Vasile - Chimica Târnăveni, ISCT Câmpia Turzii şi Cetate Suceava, Boncea Valer - Mureşul Luduş.

De departe însă, cel mai cunoscut produs al fotbalului iernuţean a fost Cornel Orza. Acest nume de legendă al fotbalului românesc a reuşit să cucerească cu echipa Venus Bucureşti două titluri de campion al României (1938-1940).

Fotbalistul Cornel Orza a evoluat de 7 ori în prima reprezentativă a României.

Apreciind meritele sale pe linie sportivă, Consiliul Local Iernut, cu ocazia primei ediţii a Zilelor oraşului Iernut, l-a declarat Cetăţean de onoare post-mortem al Iernutului şi i-a dat numele său stadionului.

Echipa de fotbal Juniori II, Campioni naţionali, Timişoara 1989

Rezultate demne de menţionat au fost obţinute de către grupele de copii în cadrul AS Energia Iernut. În 1989, prima grupă de copii, sub îndrumarea

profesorului Cocoară Alexandru, a câştigat faza naţională a Cupei Pionierului la Timişoara. Câştigătorii Cupei au fost: Iftincă Marcel, Nemeş Adrian, Trenca Octavian, Brustur Sebastian, Fodor Iosif, Ilca Lucian, Roiban Liviu, Todoran Valentin, Varga Cristian, Rusu Cristian, Motorga Dorin, Marian Gheorghe şi Vodă Vasile.

Activitatea sportivă de masă a constat în diferite competiţii de fotbal, volei, tenis de masă, şah, competiţii organizate pe întreprinderi.

Echipele de baschet şi de handbal au activat în campionatul judeţean în perioada 1989-1990.

De menţionat şi tradiţionalul meci de fotbal Nord-Sud, început în 1957, şi care se desfăşoară şi în prezent cu prilejul Zilelor oraşului Iernut.

Dintre animatorii vieţii fotbalistice amintim pe: Rusu Marcel, Stuparu Constantin, Mărgineanu Vasile, Cerghizan Emil, Trenca Alexandru, Kovacs Francisc etc.

Baza materială la nivel de oraş este relativ slabă. Există doar un stadion „Cornel Orza", două săli de sport, un teren de handbal la şcoala din str. Tudor Vladimirescu şi un altul în curtea Grupului Şcolar Iernut.

Inf. Rusu Marcu Marcel

Echipa de handbal fete

Capitolul VI

VIAȚA RELIGIOASĂ

Biseria Ortodoxă Română

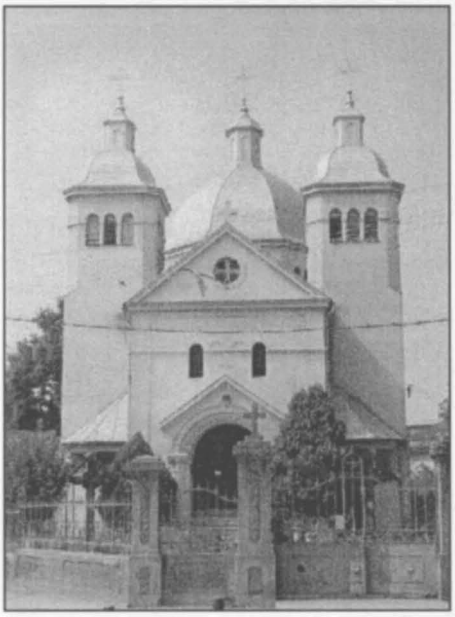

Deoarece în monografia localității Iernut până în 1947 a fost descrisă Biserica de lemn din Iernut, nu mai revenim asupra ei. Actuala biserică este o clădire impozantă, construită în stil bizantin, având atât motive arhitectonice românești cât și străine. Biserica a fost zidită înte anii 1928-1930, cu hramul **„Adormirea Maicii Domului"**. Este o construcție în formă de cruce, cu o cupolă centrală, două turnuri și o

suprafaţă de 1560 mp. Este construită din cărămidă pe fundaţie de beton şi este acoperită cu ţiglă şi tablă zincată.

Biserica s-a executat după proiectul inginerului Koloman Petrovici, din Târgu-Mureş, sub îndrumarea antreprenorului Anghel Roşca din Alba Iulia. Preţul construcţiei a fost suportat de credincioşii din localitate, iar o parte a cheltuielilor, dintr-o colectă lansată printre credincioşii români din America. Construirea ei s-a făcut sub păstorirea protopopului Alexandru Papiu, ajutat de organele bisericeşti locale ale parohiei. Biserica a fost binecuvântată de o delegaţie a Mitropoliei greco-catolice din Blaj.

În cursul anilor 1967-1968, sub conducerea pr. paroh Florea Ioan, epitropului Ioan Marcu şi consilierilor Gheorghe Măhăcean, Aurel Stoica, Toader Mitrea, Gheorghe Cătană, Ionel Boantă, Gheorghe Trif, Albert Coloşi şi Cioca Ilie, s-au efectuat reparaţii generale la pereţii exteriori şi s-a înnoit complet acoperişul de ţiglă.

Pentru ducerea la bun sfârşit a acestei lucrări, şi-au adus contribuţia şi cântăreţii bisericeşti Emil Simon, Ioan Scridon, îngrijitorul Mihăilă Gurghian, credincioşii Vasile Henteş, Gheorghiţă Gurghian, Ioan Oltean, Vica Popean, Ilie Simon senior, Gheorghe Lungu.

În 1978, s-a repictat interiorul bisericii de către pictorul Diaconu Ioan, din Râmnicu Vâlcea, în tehnica tempera grasă. Împodobirea bisericii cu această

frumoasă pictură s-a făcut în tipul păstoririi preotului paroh Oargă George, ajutat de epitropul Cioca Valer şi de membrii Consiliului parohial: Degan Alexandru, Rusu Emil, Mardan Alexandru, Puşcaş Vasile, Mâţ Augustin, Simon Gheorghe, Matei Ioan, cântăreţul bisericesc Scridon Ioan, îngrijitorul bisericesc Gurghian Mihăilă şi de toţi credincioşii Iernutului.

La 15 octombrie 1978, PS Episcop Emilian al Alba Iuliei, înconjurat de un sobor de preoţi, a sfinţit acest lăcaş de închinare, binecuvântând jertfelnicia credincioşilor.

Între anii 1989-1993, s-a ridicat în cimitirul parohial o capelă mortuară cu hramul „Sf. Gheorghe", sfinţită de I.P.S Andrei al Alba Iuliei, la 19 septembrie 1993. La intrarea în capelă, deasupra uşii, se află următorul înscris: „Această capelă cu hramul Sf. mucenic Gheorghe s-a ridicat în anul 1993, prin jertfa credincioşilor ortodocşi din Iernut, paroh fiind George Oargă, şi s-a sfinţit în ziua de 19 septembrie 1993, de către P.S. Episcop Andrei al Alba Iuliei."

Capela poate fi folosită şi de celelalte culte religioase.

Pe locul fostei biserici de lemn existente între 1735-1929, s-a ridicat în 1995 un obelisc, care să amintească de vechea biserică românească. Pe obelisc este menţionat următorul înscris: „În acest loc a existat o biserică de lemn cu hramul „Sf Arhangheli Mihail şi Gavril", între 1735-1929, fiind lăcaş de închinare şi rugăciune pentru credincioşii români din

Iernut şi a fost sfinţită de Episcopul Andrei al Alba Iuliei în anul Domnului 1995"

Pe zidul Castelului medieval din Iernut s-a pus o placă memorială cu următorul înscris: „În acest castel, unde au fost închişi mitropoliţii Dosoftei, Ilie Iorest şi Sava Brancovici, pentru apărarea şi păstrarea credinţei şi a legii strămoşeşti, s-a aşezat această placă de credincioşii români din Iernut şi a fost sfinţită de Episcopul Andrei al Alba Iuliei în anul Domnului 1995".

În anul 2006, în urma deciziei numărul 501/2006, Parohia Iernut s-a delimitat, formându-se două parohii: Iernut I, având ca pr. paroh pe Buda Ioan, şi Iernut II, având ca pr. paroh pe Feier Silviu.

La 10 octombrie 2006, s-a pus temelia unei noi biserici, urmând să se construiască în anii următori.

Biserica Ortodoxă din Iernut are peste 4000 de suflete.

Preoţii care au slujit în biserica ortodoxă din 1948 până în prezent: Dumitru Biji, Dumitru Pop, Vasile Porime, Ioan Năstase, Ioan Florea, Oargă George, Feier Silviu, Buda Ioan.

Inf. Pr. Paroh Feier Silviu

Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică

În localitatea Iernut a existat o comunitate de greco-catolici încă de la actul unirii bisericii române cu biserica de la Roma. Din conscripţia făcută în 1750

de vicarul Petru Pavel Aron, rezultă că la Iernut existau 373 de credincioşi uniţi cu Roma, care aveau o biserică şi doi preoţi.

În parohia greco-catolică Iernut, au slujit în perioada de început următorii preoţi: pr. Popa Vasile - care a construit prima biserică românească din lemn în anul 1735, apoi pr. Moise Ciugaru.

În 1757, Episcopul Petru Pavel Aron declară localitatea Iernut District Protopopesc, iar pr. Iosif Lazăr devine primul protopop al Protopopiatului Iernut. Au urmat apoi pr. protopop Petru Nirăşteanu, protopopul Alexandru Papiu, în timpul căruia a fost construită actuala biserică de pe strada Dacia Traiană.

Au urmat protopopii: Iacob Domşa şi Ioan Roman, ultimul ajutat de preotul Aloisiu Simon până în 1948.

Protopopiatul Iernut avea în administrare 24 de parohii cu tot atâtea biserici şi preoţi. Averea parohiei Iernut era constituită din: casă parohială, şcoală confesională, casa cantorală, o suprafaţă de teren agricol de 75 ha şi cimitir.

La 1 decembrie 1948, prin Decretul 358, regimul comunist din România a scos în afara legii cultul greco-catolic.

O mare parte a feţelor bisericeşti a fost aruncată în închisori, găsindu-şi sfârşitul în închisorile de la Sighet, Gherla, Aiud, Canalul Dunăre-Marea Neagră.

Prin decretul 177 din anul 1948, întreg patrimoniul bisericii greco-catolice a fost dat comunităţii ortodoxe.

După evenimentele din decembrie 1989, biserica greco-catolică intră iar în legalitate.

Prin grija preotului Maier Vasile din Lechinţa, preot hirotonit în ilegalitate de către IPS Cardinal Alexandru Todea, cei câţiva credincioşi greco-catolici din Iernut se adunau în locuinţele unora dintre ei,

unde se celebra periodic Sfânta Liturghie. Treptat, numărul credincioşilor creşte şi în data de 31 iulie 1993 se ţine prima şedinţă a credincioşilor în număr de 25, se alege un comitet parohial şi se pregătesc actele necesare înregistrării Parohiei la Primăria Iernut.

În data de 02.08.1993, este înregistrată la Primărie de către preotul delegat al Mitropoliei din Blaj, Maier Vasile.

În data de 11.06.1995, datorită creşterii numărului de credincioşi, este numit pr. Alexandru Lobonţiu în funcţia de Protopop al Districtului Protopopesc Iernut şi paroh al parohiei greco-catolice Iernut.

În data de 27 noiembrie 1995, se emite de către Mitropolia Blaj Atestatul privind recunoaşterea de către Statul Român a Protopopiatului Greco-catolic Iernut ca persoană juridică.

Pentru desfăşurarea activităţii, în clădirea fostei şcoli confesionale greco-catolice se amenajează o capelă de 40 de locuri, unde se ţin aproape cu regularitate slujbele religioase duminica.

După amenajarea capelei, numărul credincioşilor începe să crească şi treptat devine neîncăpătoare, impunându-se tot mai mult construirea unei biserici.

La solicitarea credincioşilor, Primăria Iernut pune la dispoziţia cultului greco-catolic terenul pentru construirea bisericii.

În data de 08.03.1999, au început săpăturile pentru fundație, lucrările fiind executate de către SC Rombet Târnăveni, condusă de inginerul Rotaru Vasile. La 17.12.2000, după o slujbă de binecuvântare, s-a celebrat prima sfântă liturghie în noua biserică cu hramul „Buna Vestire" de către un număr mare de protopopi și preoți.

Biserica a fost construită sub păstorirea IPS Cardinal Alexandru Todea, IPS Mitropolit Lucian Mureșan, cu contribuția Protopopului Alexandru Lobonțiu, osteneala prim coratorului Ioan Cerghizan și a tuturor credincioșilor din parohie.

La data de 19.08.2001, Înalt Prea Sfințitul Lucian Mureșan împreună cu un sobor de preoți a sfințit biserica. În anul 2001, s-a construit în curtea bisericii o frumoasă casă parohială.

În septembrie 2001, IPS Lucian Mureșan numește ca preot paroh pe Vasile Iagăr, care slujește și în prezent.

Inf. Pr. Paroh Iagăr Vasile

Biserica romano-catolică din Iernut

Actuala biserică în stil neo-roman a fost construită între anii 1896-1898 de către Statusul Catolic de la Alba Iulia. Inițial, catolicii din Iernut au fost proprietari ai actualei biserici reformate, dată în 1558 protestanților. Practic, catolicii rămân fără lăcaș de cult până la sfârșitul secolului al XIX-lea.

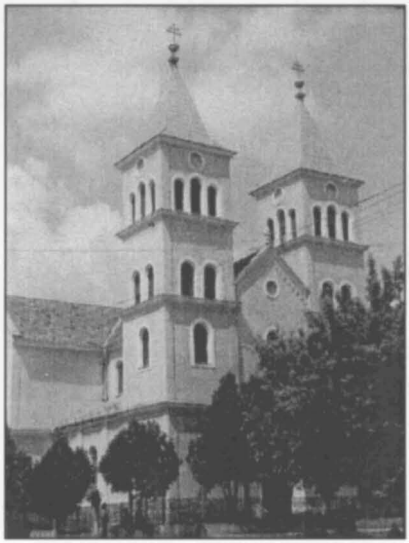

Prima renovare a bisericii s-a efectuat în 1966, sub îndrumarea preotului paroh Ferenczi Andras. În anul 2001, s-au executat alte renovări, fiind înlocuită atât tencuiala interioară cât şi cea exterioară. În prezent, biserica romano-catolică din Iernut numără 156 de enoriaşi. Biserica are două filiale: Cuci şi Cipău, localităţi unde există un număr foarte mic de credincioşi.

Credincioşii romano-catolici au fost păstoriţi din 1948 până în prezent de următorii preoţi: Petres Kalman (1949-1981), Balazs Gyula (1981), Simonfi Jozsef (1981-1983), Tanko Geza (1983-1990), Mathe Ferencz (1990-2001), Vakaria Bela (2001-2004), Balazs Imre (2004-2005). În prezent, sunt păstoriţi de preotul Ferenczi Arpad.

Inf. Pr. Ferenczi Arpad

Biserica Reformată din oraşul Iernut

Biserica credincioşilor reformaţi e monument istoric, fiind cea mai veche construcţie de pe teritoriul Iernutului (1486).

Iniţial, sanctuarul bisericii a fost romano-catolic, dar în 1550, sub influenţa Reformei, devine, împreună cu parohia, proprietatea cultului reformat. Actualul turn a fost ridicat în 1909. Prin ridicarea turnului, stilul construcţiei devine unul gotic. În 1936, se construieşte balconul pentru orgă, iar şindrila este înlocuită cu ţiglă. Biserica a fost renovată între anii 1997-1999, de către credincioşii reformaţi, sub păstorirea preotului paroh Mester Imre.

Numărul credincioşilor se ridică în prezent la 810.

Preoţii care au slujit la Biserica Reformată în perioada la care am făcut referire, Fejer Pal, 1927 aprilie – 1948 noiembrie, Syatmari Bela, 1948 noiembrie – 1952 noiembrie, Hollo Lasylo, 1952 noiembrie – 1959 mai, Albu Zoltan, 1959 mai – 1974 iulie, Szekeres Istvan, 1974 iulie – 1995 decembrie.

Inf. pr. Mester Imre

În afară de bisericile mai sus menţionate, la Iernut există în prezent şi alte construcţii religioase, şi anume: Biserica Baptistă, Biserica Penticostală, Biserica Adventistă, Biserica Creştină după Evanghelie, Biserica Martorii lui Iehova.

Capitolul VII

VIAȚA POLITICĂ

Dacă din 1948 până în 21 decembrie 1989 exista un singur partid, P.C.R., imediat după aceea au luat ființă o serie de formațiuni politice, iar altele și-au reluat activitatea. Unele dintre ele au devenit viabile, altele au activat 10-15 ani, iar altele au fost efemere, neavând practic nici o influență în viața politică a țării s-au a diverselor localități.

În perioada imediat următoare evenimentelor din decembrie 1989, activitatea de conducere a fost preluată de Frontul Salvării Naționale, care-și exercită efectiv activitatea prin Comitetul F.S.N., apoi Comitetul Provizoriu de Uniune Națională (C.P.U.N. – care a funcționat până în martie 1992).

La nivel local, noile structuri au fost alese din reprezentanții desemnați de principalele întreprinderi și instituții de pe raza localității, prin votul colectivelor respective, ținându-se cont de ponderea personalului angajat la nivelul respectiv. Structura aleasă prin această modalitate avea un număr de 27 membri, avându-l ca președinte pe d-nul Rusu Marcu Marcel și secretar Ganea Ștefan.

În toată această perioadă, nu lipsită de bulversări și contradicții, aparatul administrativ al Primăriei, format din Păcurar Valer – primar, Mureșan

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TÂRGU-MUREȘ

Vasile – secretar şi un Consiliul de administraţie, a funcţionat adaptându-se noilor cerinţe.

Dispărând de pe scena politică partidul unic, dispar şi funcţiile cele mai importante de la nivel local de până atunci, cele de secretar şi secretar adjunct al Comitetului orăşenesc de partid. Menţionăm că primarul unei localităţi cumula cele două funcţii – cea de primar pe linie administrativă şi cea de secretar al Comitetului comunal, orăşenesc, municipal de partid.

În august 1991, prin demisia primarului Păcurar Valer, a revenit la conducerea oraşului ca primar, d-nul Cornea Vasile.

La începutul anului 1992, la nivel local sunt organizate primele alegeri libere, după mai bine de o jumătate de secol.

Pentru funcţia de primar candidează 4 persoane:

- Cornea Vasile – din partea P.D.A.R.
- Andreica Gheorghe – din partea P.U.N.R.
- Coman Viorel – din partea Convenţiei Pentru Democraţie
- Ţiţiu Victor – independent

Primul tur se desfăşoară în data de 9 februarie 1992 şi cum nici un candidat nu a reuşit să întrunească minimul necesar de voturi pentru a câştiga alegerile din primul tur, două săptămâni mai târziu, în 23 februarie are loc turul al II-lea cu primii doi clasaţi, respectiv Cornea Vasile şi Andreica Gheorghe. Turul II este câştigat de candidatul P.U.N.R. Andreica

Gheorghe, care va deţine funcţia de primar din 4 martie 1992 până în 2 iulie 1996.

Fiind primele alegeri libere după mult timp în România, considerăm că este bine a menţiona formaţiunile politice şi candidaţii acestora pentru funcţia de consilier.

1. Partidul Democrat Agrar din România

- Rusu Marcu Marcel
- Anton Gheorghe
- Şoş Nicolae
- Catarig Valentin Nicolae
- Simion Dan
- Cociş Emandache
- Găinar Emil
- Motorga Ioan
- Şopterean Ioan
- Orza Mircea
- Sălcudean Aurel
- Pop Aurelia
- Cotta Septimia
- Belean Ilie
- Brustur Valeriu
- Roşca Ioan
- Sicobean Aurel

2. Convenţia Pentru Democraţie

- Dragomir Ioan
- Gurghean Aurel

- Marcu Remus Ioan
- Lung Ioan
- Vlassa Gheorghe
- Degan Emil
- Marcu Iosif
- Vlad Cornel
- Sand Gheorghe
- Brustur Remus
- Alec Teodor
- Hang Emil
- Rad Maria
- Vlasiu Dumitru
- Gurghean T. Aurel
- Olar Cornel
- Ţînţar Vasile

3. Uniunea Democratică Maghiară din România

- Budai Martin
- Simon Stefan
- Nagylaky Magda
- Magyaros Nicolae
- Szanto Stefan
- Szakacs Catalina
- Hamar Ioan
- Kosa Ştefan
- Budik Ladislau
- Kocsis Iosif
- Sipos Alexandru

- Szanto Ioan
- Kovacs Francisc
- Erszenyi Pavel
- Hidi Alezandru
- Turke Ladislau
- Magyaros Arpad

Partidul Unității Naționale Române

- Baciu Silviu Vasile
- Slev Ioan
- Burciu Lazăr
- Vlas Teodor
- Truța Nicolae
- Brustur Gheorghe
- Boroş Constantin
- Lup Ilie
- Mareş Mircea
- Rusu Adriana
- Grama Augustin
- Buta Gheorghe
- Pop Vasile Mircea
- Gherasim Constantin
- Feşteu Gheorghe
- Şanta Ilie
- Sand Gheorghe

4. Uniunea Romilor din România

- Lăcătuş Petru

Rezultatele au fost următoarele:

- P.U.N.R. – 8 consilieri
  - Baciu Silviu Vasile
  - Slev Ioan
  - Burciu Lazăr
  - Vlas Teodor
  - Truța Nicolae
  - Brustur Gheorghe
  - Boroş Constantin
  - Lup Ilie
- P.D.A.R. – 4 consilieri
  - Rusu Marcu Marcel
  - Anton Gheorghe
  - Şoş Nicolae
  - Catarig Valentin Nicolae
  - U.D.M.R. – 3 consilieri
  - Budai Martin
  - Simon Stefan
  - Nagylaky Magda
  - C. D. – 2 consilieri
  - Dragomir Ioan
  - Gurghean Aurel

Deoarece la constituirea Consiliului Local în şedința din 4 martie 1992 d-nul Truța Nicolae a fost ales ca viceprimar al oraşului Iernut, în şedința următoare, Mareş Mircea a depus jurământul în calitate de consilier. Din diverse motive, unii consilieri au fost înlocuiți cu următorii de pe liste,

astfel că la P.U.N.R. a ajuns la un moment dat o anumită perioadă consilier şi cel care a candidat pe locul 13.

Tot în 1992, Iernutul şi-a trimis un consilier în Consiliul Judetean Mureş, în persoana inginerului Santa Ilie. A fost de altfel singurul reprezentant al oraşului Iernut în Consiliul Judeţean până în prezent.

În iunie 1996, pentru funcţia de primar au fost validate şapte candidaturi, reprezentând următoarele formaţiuni :

1. Chiper Sever - P.D.
2. Brustur Gheorghe - P.S.M.
3. Andreica Gheorghe - P.U.N.R.
4. Cândea Iosif - P.R.M.
5. Vlassa Gheorghe - P.D.A.R.
6. Titiu Victor - C.D.R.
7. Furman Marcel – P.D.S.R.

Cum nici de această dată nu a fost nici un câştigător din primul tur, în 16 iunie s-au înfruntat candidatul P.D.S.R. , Furman Marcel, cu cel al P.U.N.R., Andreica Gheorghe, câştig de cauză având reprezentantul P.D.S.R.

În sedinţa din 2 iulie 1996 a Consiliului Local, a fost ales şi viceprimarul în persoana domnului Orza Gheorghe – C.D.R.

Consiliul Local s-a constituit din 19 consilieri şi anume:

P.U.N.R. – 4 Andreica Gheorghe
Burciu Dorin

		Lup Ilie
		Cormoş Ovidiu
P.D.S.R.	– 4	Cornea Vasile
		Pop Teodor
		Peligrad Ioan
		Câmpean Viorel
U.D.M.R.	– 3	Trombitaş Ioan
		Simon Ştefan
		Koşa Ştefan
C.D.	– 2	Titiu Victor
		Orza Gheorghe
		(înlocuit de Rad Gheorghe)
U.S.D.	– 2	Chiper Sever
		Moldovan Luca
P.D.A.R.	– 1	Rusu Marcu Marcel
P.R.M.	– 1	Cândea Iosif
P.S.M.	–1	Brustur Gheorghe
P.R.	–1	Rostaş Lazăr

Menţionăm că dl. Titiu Victor, fiind incompatibil cu funcţia de consilier, şi-a dat demisia din Consiliul Local, intrând următorul de pe listă – Maer Vicu.

Componenţa Consiliului Local a suferit în timp unele modificări, datorită decesului unuia dintre membrii săi (Lup Ilie), demiterii sau demisiei altora – Pop Teodor şi Peligrad Ioan înlocuiţi de Duma Vasile, Costea Doroftei şi Simion Dan.

Pe lângă creşterea numărului de candidaţi la funcţia de primar, se constată şi o creştere a numărului de formaţiuni politice, care de la patru, în 1992, ajunge la 11.

De asemenea, apare şi un candidat independent – Mărginean Cornel.

În alegerile din iunie 2000, pentru funcţia de primar au fost validate următoarele candidaturi: Cornea Vasile, Nicoară Ioan, Titiu Victor, Andreica Gheorghe, Furman Marcel, Orza Gheorghe, Burciu Dorin, Cândea Iosif, Brustur Gheorghe şi Rusu Marcu Marcel.

Alegerile sunt câştigate din primul tur de reprezentantul P.D.S.R., Cornea Vasile.

Pentru Consiliul Local, prezintă liste de candidaţi 12 formaţiuni politice, iar 4 candidaţi se înscriu ca independenţi – Mărginean Cornel, Titiu Victor, Mareş Mircea şi Cândea Iosif.

Repartizarea mandatelor pe baza numărului de voturi valabil exprimate obţinute a fost următoarea:

P.D.S.R. – 7
U.D.M.R. – 3
P.U.N.R. – 2
A.P.R. - 2
P.R.M. - 2
P.N.L. - 1.

Lista candidaţilor cărora li s-au atribuit mandate în Consiliul Local Iernut:

Simion Dan - P.D.S.R.

Truţă Nicolae - P.D.S.R.
Cotta Septimia – P.D.S.R
Călugăr Pop Cornel – P.D.S.R.
Gherasim Constantin – P.D.S.R.
Precup Liviu - P.D.S.R.
Demeter Elisabeta Iolanda – U.D.M.R.
Turke Ladislau - U.D.M.R.
Boroş Irina - U.D.M.R.
Andreica Gheorghe - P.U.N.R.
Cormoş Ovidiu - P.U.N.R.
Maer Vasile Viciu - A.P.R.
Mărginean Alexandru Toader – A.P.R.
Burciu Dorin - P.R.M.
Mailat Victor - P.R.M.
Anton Gheorghe – P.R.M.

În şedinţa de constituire a Consiliului Local, este ales viceprimar reprezentantul P.N.L., Nicoară Ioan, Anton Gheorghe dându-şi demisia din Consliul Local.

Gherasim Constantin, fiind incompatibil cu funcţia de consilier, a fost înlocuit de Şopterean Ovidiu. La P.R.M., Burciu Dorin şi Mailat Victor şi-au dat demisia, urmând ca şi consilieri Mărginean Simion şi Pavel Vasile.

Două concluzii se impun a fi menţionate în urma acestor alegeri, şi anume:

- câştigarea alegerilor pentru funcţia de primar din primul tur ;

- migrația politică – candidați care la alegerile precedente se aflau pe lista unor partide și care la aceste alegeri s-au regăsit pe lista altor partide.

Menționăm că nici la aceste alegeri nici unul dintre candidații independenți n-a avut câștig de cauză, dovedind, într-un fel că mai mult contează lista decât valoarea unuia sau a altuia dintre candidați.

La alegerile din 6 iunie 2004, pentru funcția de primar au fost validate următoarele candidaturi:

Cornea Vasile, Burciu Lazăr, Macr Vicu, Demeter Elisabeta Iolanda, Nicoară Ioan, Furman Marcel, Moldovan Simion.

În urma desfășurării primului tur de scrutin, nici un candidat nu a obținut necesarul de voturi pentru a câștiga alegerile.

În turul II, în care s-au confruntat reprezentantul P.S.D. Cornea Vasile, cu reprezentantul P.N.L. Nicoară Ioan, câștig de cauză a avut reprezentantul P.S.D.

Formațiunile politice care au prezentat liste de candidați pentru funcția de consilier au fost în număr de 10 . Participă și doi candidați independenți Cândea Iosif și Lăcătuș Petru.

Lista candidaților cărora li s-au atribuit mandate se prezintă astfel:

Simion Dan - P.S.D.

Călian Dorel – P.S.D.

Mărginean Alexandru Teodor – P.S.D.

Lup Mihai – P.S.D.

Truță Nicolae – P.D.S.
Ignat Teodor – P.S.D.
Nicoară Ioan – P.N.L.
Pantea Constantin – P.N.L.
Mărginean Teofil Vasile – P.N.L.
Santa Vasile – P.N.L.
Demeter Elisabeta Iolanda – U.D.M.R.
Budik Irma – U.D.M.R.
Maer Vasile Vicu – P.D.
Turcu Simona Elena – P.N.G.
Andreica Gheorghe – P.U.N.R.

La ședința de constituire a Consiliului Local este ales viceprimar reprezentanta P.N.G., Turcu Simona Elena, locul de consilier fiind luat de Păun Ovidiu.

Se constată că față de anul 2000, în 2004 numărul consilierilor s-a redus de la 17 la 15. Trecerea de la o formațiune politică la alta s-a manifestat în continuare. Motivele sunt diverse, dar primează cele din interes.

Am menționat în cele de mai sus, rezultatele alegerilor la nivel local din 1992 până în prezent.

Alegeri s-au desfășurat și înainte de 1989, exceptând primarul, care era numit de partid. În cazul alegerilor respective, rezultatele erau, în general, previzibile.

Aleșii se numeau deputați și, evident, erau toți reprezentanții unei singure formațiuni politice – P.C.R. Față de sistemul actual, deputatul răspundea de

o circumscripție electorală, și anume de cea în care a fost ales.

În prezent, formațiunile politice au anumite structuri de conducere, dar ele se manifestă mai mult cu prilejul alegerilor pentru diverse funcții în partid sau cu prilejul alegerilor locale și a celor generale.

Capitolul VIII

PATRIMONIU

1. Monumente de arhitectură şi artă:
   Biserica Reformată, secolul XV
   Castelul Medieval, secolul XVII
   Monumentul Ostaşilor Români de la Oarba de Mureş
   Sculpturile realizate în piatră, amplasate în zona Monumentului de la Oarba de Mureş
   Monumentul Ostaşilor Sovietici
   Monumentul Latinităţii „Lupa Capitolina", 1995
   Monumentul Oraşului, 1998
2. Obeliscuri, plăci comemorative, plăci aniversare
   Obeliscul ridicat pe locul fostei Biserici Româneşti din lemn, 1995
   Placă comemorativă cu mitropoliţi ai Transilvaniei închişi la castel, 1995
   Placa de pe faţada clădirii Primăriei cu prima atestare documentară a localităţii Iernut , 1997
   Placa de pe faţada clădirii Primăriei, care atestă aniversarea a 750 de la primul înscris, 2007.

A N E X E

LISTA CUPRINZÂND PRIMARII, VICEPRIMARII ŞI SECRETARII DIN PERIOADA 1948 – 2007

1946 – 1949 Primar Bordeanu Teodor
Secretar Dumitru Gheorghe
1950 – 1952 Primar Vlad Vasile
Secretar Pop Cornel
1953 - Primar Nicoară Teodor
Secretar Albu Ioan
1954 – 1955 Primar Suciu Victor
Secretar Ignat Vasile
1956 – 1965 Primar Kocsis Ioan
Secretar Olteanu Ioan
1965 – 1973 (02) Primar Gurghian Aurel
Secretar Baciu Vasile (1965 – 1968)
Secretar Olteanu Ioan
1973 (03) – 1979 (10) Primar Joldeş Nicolae
Viceprimar Truță Nicolae
(1973 martie-1975 martie)
Viceprimar Pastor Ioan
(1975 aprilie – 1977)
Viceprimar Ritivoiu Anica
(1977 – 1980)
Secretar Olteanu Ioan
1979 (10) – 1989 (05) Primar Cornea Vasile
Viceprimar Vlasiu Ioan

(1980 – 1983)
Viceprimar Todea Eugen
(1984 – 1990)
Secretar Olteanu Ioan
(până în martie 1984)
Mureşan Vasile
(1984, 1.04. – şi în prezent)
1989 (05.05.) – iulie 1990 Primar Păcurar Valer
Viceprimar Todea Eugen
1990 (08.08. – 1992 (02) Primar Cornea Vasile
Viceprimar Borda Ioan
Viceprimar Anton Gheorghe
1992 (03) - 1996 (06) Primar Andreica Gheorghe
Viceprimar Truță Nicolae
1996 (07) - 2000 (06) Primar Furman Marcel
Viceprimar Orza Gheorghe
2000 (06) – 2000 (06) Primar Cornea Vasile
Viceprimar Nicoară Ioan
2004 (06) – prezent Primar Cornea Vasile
Viceprimar Turcu Simona Elena

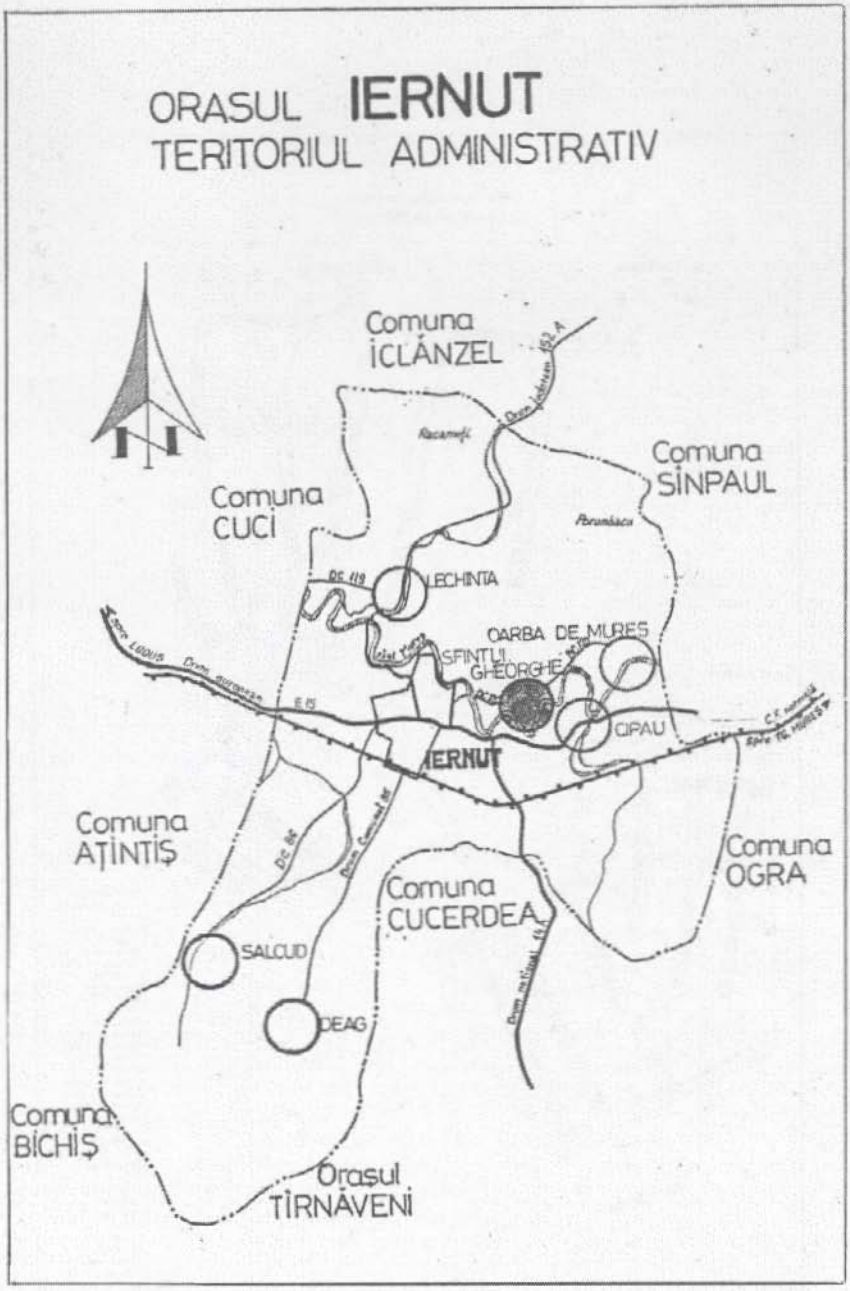
ORASUL IERNUT
TERITORIUL ADMINISTRATIV
Comuna ICLĂNZEL
Comuna SINPAUL
Comuna CUCI
LECHINTA
OARBA DE MUREȘ
SFINTII GHEORGHE
CIPAU
IERNUT
Comuna AȚINTIȘ
Comuna OGRA
Comuna CUCERDEA
SALCUD
DEAG
Comuna BICHIȘ
Orașul TÎRNĂVENI

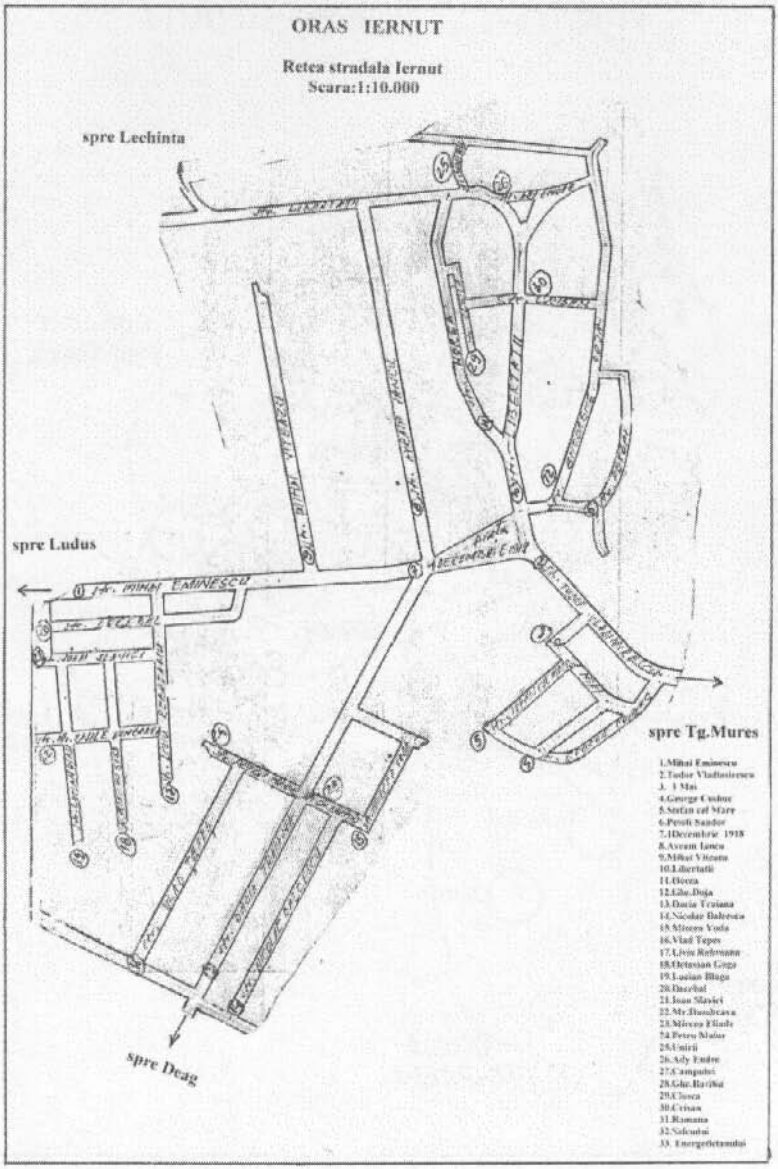
ORAS IERNUT
Retea stradala Iernut
Scara:1:10.000
spre Lechinta
spre Ludus
spre Tg.Mures
spre Deag
1.Mihai Eminescu
2.Tudor Vladimirescu
3. 1 Mai
4.George Coslor
5.Stefan cel Mare
6.Petofi Sandor
7.1Decembrie 1918
8.Avram Iancu
9.Mihai Viteazu
10.Libertatii
11.Horea
12.Gh.Doja
13.Dacia Traiana
14.Nicolae Balcescu
15.Stefan Voda
16.Vlad Tepes
17.Lviu Rebreanu
18.Metesian Gega
19.Laslau Blaga
20.Dazibal
21.Ioan Slavici
22.Mr.Bandrabava
23.Mircea Eliade
24.Petru Maior
25.Unirii
26.Ady Endre
27.Campului
28.Gh.Barilat
29.Cloca
30.Crisan
31.Romana
32.Salcudui
33. Energetienilor

BIBLIOGRAFIE

1. Fonduri arhivistice, studii statistice, recensăminte

Arhiva Primăriei Iernut

Arhiva unităţilor economice şi a instituţiilor din Iernut

Oficiul de Statistică a judeţului Mureş, Recensămintele populaţiei din anii 1956, 1966, 1977, 1992 şi 2002

2. Presa

Steaua roşie, 5 mai 1985

Cuvântul liber din 26 octombrie 1995, 21 şi 28 iunie 2007

3. Cărţi

Cucu, V., *Geografia umană generală, Geografia populaţiei*, Casa de editură „Viaţa Românească" , Bucureşti , 1997

Ilinca, N., *Geografia umană. Populaţia şi aşezările omeneşti,* Editura C.D. Press, Bucureşti, 2005

Soneriu, Ion, Man, Ion, *Judeţul Mureş*, Editura Academiei, Bucureşti, 1973

4. Lucrări de grad didactic

Andreica, Maria, *Analiza fenomenului urban în sectorul Luduş – Iernut*, lucrare pentru obţinerea gradului didactic I , Universitatea „Babeş – Bolyai", Facultatea de Geografie, Cluj-Napoca, 1994

Banea, Adrian, *Sistemul urban Luduş – Iernut. Potenţial geodemografic*, lucrare pentru obţinerea gradului didactic I, Universitatea „Babeş-Bolyai", Facultatea de Geografie, Cluj-Napoca, 2006

4.3. Dancu, Traian, *Monografia localităţii Iernut,* 1972

C U P R I N S

Cap. I

ELEMENTE DEMOGRAFICE /15

Cap.II

SECTORUL PRIMAR /18

2.1. Agricultura /18

2.2. Sectorul pescăresc /46

Cap.III

SECTORUL SECUNDAR /48

3.1. Dezvoltarea industrială a localității /48

Cap.IV

SERVICII IN FOLOSUL COMUNITĂȚII/ 53

Cap.V

ACTIVITATEA SPORTIVĂ/119

CAP.VI

VIAȚA RELIGIOASĂ/ 124

CAP.VII

VIAȚA POLITICĂ/135

CAP.VIII

PATRIMONIU /148

ANEXE/149

BIBLIOGRAFIE /153

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TÂRGU-MUREȘ